PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

- Cena 40 lir

Leto XIX. Št. 139 (5514)

TRST, četrtek 13. junija 1963

NADALJEVANJE DOLGIH POGAJANJ ZA SESTAVO NOVE VLADE

Jutri bo verjetno odločilni sestanek voditeljev štirih strank levega centra

Včeraj se je Moro vnovič sestal s Saragatom in Realejem - Ponovne govorice o odložitvi kongresa PSI, kar pa De Martino odločno zanika - Ingrao izraža zaskrbljenost in protest KPI zaradi dolgotrajnosti in načina Morovih pogajanj

RIM, 12. — Šele za petek je napovedan ponovni sestanek voditeljev štirih strank levega centra, ki bo verjetno odločilen za zaključek pogajanj za sestavo nove vlade. Danes pa je Moro najprej sprejel Saragata, nato pa še Realeja ob navzočnosti demokristjanskih parlamentarnih voditeljev sen. Gave in Zaccagninija. Po sestanku je Saragat povedal novinarjem, da so voditelji treh strank nadaljevali s proučevanjem vladnega programa. Dodal je, da trojnih sestankov ne bo več, temveč samo še sestanek štirih in da bo takrat določen tudi program bodoče vlade. Zaradi tega bo moč «presojati o vsem šele po petkovem sestanku».

Ob 19. uri pa se je tudi danes sestalo vodstvo PSI. Nenni je po sestanku povedal novinarjem, da ni bilo nobenega predloga za odložitev socialističnega kongresa ter da se bo v petek sestal CK PSI, ki bo razpravljal predvsem o kongresu, nato pa tudi o pogajanjih za sestavo nove vlade. Če ne bi bilo za to še potrebnih elementov, bi CK lahko zasedanje podaljšal do sobote ali pa bi se ponovno sestal prihodnji torek ali sredo. Končno je Nenni na vprašanje, ali je dobil od Mora pismen odgovor na znano socialistično spomenico o programu, odgovoril negativno.

Tudi Nennijev namestnik De Martino je možnost odložitve kongresa PSI zelo odločno zanikal: «Kongres bi se lahko odložil samo pod pogojem, če bi bil dosežen o tem splošen sporazum.» Nato je De Martino na vprašanje novinarjev, ali je Moro odgovoril na spomenico, izjavil, da odgovora ni bilo ne pismenega ne ustmenega. «Ni važno, ali bo odgovor pismen ali pa bo ustna izjava, dovolj je, do bo vsebval določeno podlago, v okviru katere najdejo svoje mesto lahko politične in programske postavke nove vlade. Ta dokument ali dokončna izjava nam mora biti seveda izročen pred sestankom štirih.»

Vodstvo PSI je danes sklenilo, da bosta v torek objavljeni poročili večine in manjšine za kongres. Na ta način se bodo pokrajinski kongresi začeli od 7. julija dalje. Levičarski voditelj Valori je po seji vodstva izjavil, da je razprava o krizi vlade na petkovem zasedanju CK PSI zagotovljena.

Pietro Ingrao, podpredsednik poslanske skupine KPI, je novinarjem izjavil, da izraža v imenu svoje stranke zaskrbljenost in protest zaradi poteka metod in dolgotrajnosti Morovih pogajanj. «Minilo je 45 dni od volitev in skoraj en mesec, odkar je bil sklican parlament. Nato so bile tudi volitve na Siciliji. In vendar si Moro po tolikokratnih odiagajnjih privoščí zavlačevanje nadaljnjih sklepov in izbir, ki bi morale biti že zrele. To se dogaja, medtem ko osnovna zunanjepolitična in notranjepolitična vprašanja čakajo na rešitev, medtem ko visoki predstavniki vlade v ostavki in državnega aparata opozarjajo na položaj našega gospodarstva; istočasno pa že mesece in mesece miruje delovanje vlade in parlamenta, čemur so samo delno vzrok volitve». Ingrao je povedal, da se bo v petek sestalo vodstvo KPI in predložilo sklicanje svojih parlamentarnih skupin, ki bodo nato opozorile najvišjo oblast v državi in vso javnost na dvomljivo demokratičnost in ustavnost ravnanja demokristjanskih voditeljev.

Današnji tisk je v nekaterih mestih države objavil nekoliko senzacionalno novico, da je namreč Moro v svojem zadnjem razgovoru Nenniju izjavil, naj se odloči za takojšnjo sestavo nove vlade in njenega programa ali pa bo prišlo do razpusta komaj nedavno izvoljenega parlamenta in do novih volitev. Seveda gre za govorice o vsebini omenjenega razgovora, o katerem ni dal nihče nobene merodajne izjave.

Danes je predsednik republike Segni praznoval svoj god in prejel od obeh predsednikov parlamenta, predsednika vlade Fanfanija ter mnogih ministrov in od drugod številne čestitke.

Tajnik za tisk ameriške Bele hiše Salinger, ki je včeraj prispel v Rim zaradi priprav Kennedyjevega obiska 1. in 2. julija, se je sestal danes v zunanjem ministrstvu s številnimi odgovornimi funkcionarji. Jutri zjutraj bo odpotoval v London.

Spričo podražitve sladkorja in surovega masla je ministrstvo za zunanjo trgovino danes sporočilo, da je bil dosežen sporazum z ostalimi ministrstvi o dovoljenju za uvoz določenih količin sladkorja začenši od 14. junija pa do 31. julija letos. Isto ministrstvo je sklenilo, da bo za 100 odst. zvišana količina uvoženega surovega masla, za kar je izdalo že dovoljenje 12. aprila letos.

Sukarno odpotuje danes iz Jugoslavije

BEOGRAD, 12. — Predsednik republike maršal Tito je povabil danes dopoldne predsednika Indonezije Sukarna na izlet z ladjo po Donavi do Grocke, kjer je maršal Tito v restavraciji «Vinogradi» priredil intimno kosilo v čast svojega gosta. Popoldne sta se predsednika vrnila z ladjo v Beograd. Sukarno odhaja jutri iz Jugoslavije.

Radakrišnan v Londonu

LONDON, 12. — Predsednik Indije Radakrišnan je prispel v London, kjer se bo zadržal dvanajst dni na uradnem obisku. Po prihodu z letalom v Gatwick je nadaljeval pot z vlakom do prestolnice, kjer ga je sprejela kraljica Elizabeta, skupno s princem Filipom, princeso Margareto, vojvodinjo Kentsko in predsednikom vlade Mac Millanom.

DANES

Morda bo jutri res odločilen dan v štiristranskih pogajanjih za sestavo programa bodoče vlade. Mogoče pa bo odločilen že odgovor Mora na spomenico PSI, o kateri že nekoliko predolgo razpravljajo voditelji ostalih treh strank levega centra. Vsekakor je res, da so se Morova posvetovanja nekoliko preveč zavlekla, saj so bile volitve že 28. aprila in tudi precej časa je že minilo, odkar je bil sklican parlament. Po drugi strani pa tudi socialistična spomenica ne vsebuje nič takega, kar ne bi bilo povsem logično nadaljevanje izvajanja drugega dela programa Fanfanijeve vlade in logično nadaljevanje zmerne politike levega centra. Sleherno odstopanje bi vsekakor pomenilo korak nazaj kljub temu, da so volitve pokazale, da hočejo volivci celo več kot samo tisto, kar je imela v programu prejšnja vlada.

Hude novice pa so prišle včeraj iz ZDA, kjer so rasisti umorili enega izmed najvidnejših borcev za pravice črncev v Mississippiju. Unati je, da bo vsaj sedaj ameriški kongres odobril nove, odločnejše zakone za zaščito rasne enakopravnosti. Do hudih incidentov je prišlo v državah Maryland, Virginija in Georgija. V Alabami bo danes vnovič prišlo do spora med krajevnimi in zveznimi oblastmi, ker se bo vpisal na univerzo neki črnski študent; rasistični guverner Wallace pa je sporočil Kennedyju, da bo umaknil policijske agente v štirih dneh.

Se hujše stvari se dogajajo v Iraku, kjer je vlada odredila splošno mobilizacijo proti Kurdom. Njihov zastopnik v inozemstvu je povedal: da se bo obrnil na OZN spričo genocida, ki ga izvaja iraška vlada; da je Naser pokazal globoko razumevanje za utemeljenost kurdskih zahtev; oboroženo akcijo proti Kurdom pa je označil «brezupen poskus, ki je obsojen na propad, kakor Kasemova pustolovščina».

Vladna kriza v Grčiji kaže, da je huja kot se je v prvem trenutku zdelo. Levičarski tisk poudarja, da je bistvo krize v tem, ker Karamanlis ne more zaščititi kralja Pavla pred obtožbami opozicije kakor tudi v nesoglasju med vlado in vojsko glede imenovanja višjih častnikov.

Dejanska kriza vlade je tudi v Londonu, kjer je Mac Millanova vlada včeraj razpravljala o škandalu bivšega obrambnega ministra Profuma ob navzočnosti državnega pravdnika. Laburistični tisk zahteva ostavko, razpoke pa so nastale tudi v sami konservativni stranki.

Danes bo tudi francoska poslanska zbornica ratificirala zloglasno francosko-nemško pogodbo. De Gaulle pa potuje po Franciji in zagotavlja, da bo ostal na oblasti samo še dve leti.

NOVA ŽRTEV PLEMENSKE MRŽNJE MED BELCI IN ČRNCI V ZDA

V Jacksonu so ubili Medgarja Eversa voditelja organizacije za zaščito črncev

10.000 dolarjev nagrade tistemu, ki bo pomagal izslediti krivce - Demonstracije črncev - V primeru, da bi v kongresu bojkotirali odobritev zakona o državljanskih pravicah, bodo črnci začeli s kampanjo nepokorščine

JACKSON (Mississippi), 12. — Medgarja Eversa, tajnika krajevne sekcije Združenja za napredek nebelokožnega prebivalstva, so našli hudo ranjenega v bližini njegovega stanovanja, dve uri nato pa je umrl v bolnišnici. Policija je sporočila, da so Eversa zadeli v prsi, ko se je vračal domov z nekega protisegregacionističnega sestanka. Na Eversa so streljali, ko je izstopil iz avtomobila. Policija je še izjavila, da nisno našli nobenega sledu o ubijalcu, kljub temu, da so v ta namen uporabili vse razpoložljive policijske sile.

Medgar Evers je vodil vse protisegregacionistične manifestacije v tem poslednjem času, zaradi katerih je policija aretirala več kot šest sto oseb. V nekem nedavnem intervjuju je Evers izjavil med drugim, da bo umrl za pravično stvar, če mu bo usojeno, da ga ubijejo. Evers je vedno izjavljal, da nasprotuje nasilju: «Ne verjamem, da so črnci nasilnejši od belokožcev; zaradi tega sodelujem pri zakoniti borbi, ki jo Združenje za napredek nebelokožnega prebivalstva vodi za socialno pravičnost. Rojen sem v Mississippiju in nimam namena živeti kjer koli drugje, toda odločen sem doseči, da bodo s črnci ravnali enakopravno».

Predsednik Kennedy se je zgrozil nad barbarskim dejanjem in je dobil zagotovilo od pravosodnega departmaja, da so dali na razpolago policiji v Jacksonu ves preiskovalni aparat tega departmaja, da bi odkrili krivca.

Umor Medgarda Eversa so z ogorčenjem obsodili številni člani kongresa, ki so hkrati izrazili upanje, da bo kongres naglo odobril nove zakone za zaščito rasne enakopravnosti.

Združenje za napredek nebelokožnega prebivalstva je obljubilo deset tisoč dolarjev nagrade tistemu, ki bi pripomogel k aretaciji krivcev.

Župan Jacksona je prekinil počitnice na Floridi in se je vrnil v mesto, hkrati pa je odredil, da mora policija storiti vse, kar je v njeni moči, da bi odkrila zločince. Zvezni preiskovalni urad (FBI) je dal na razpolago policiji v Jacksonu dva svoja laboratorija in ustrezne naprave.

Sinoči je prišlo v Cambridgeu, v zvezni državi Maryland do hudih incidentov med belci in črnci in policija je morala poseči vmes, da ne bi prišlo do hujših posledic. Hkrati z incidenti so v črnski četrti nastali požari v treh restavracijah, ki pripadajo belcem. V eni od teh restarvacij so našli nekaj «steklenic Molotov». Do neredov je prišlo, ker je kakih dve sto belcev vdrlo v črnsko četrt.

V Danvillu (Virginija) je kakih sto črnskih dečkov defiliralo molče pred zapori in magistratom, v znak protesta proti posegu policije ob priliki demonstracije, ki je bila prejšnji večer; takrat je namreč policija aretirala 37 črncev, pretežno dečke in otroke.

V Savannahu (Georgija) so agenti policije in gasilci nastopili proti okrog tri sto črncev in jih aretirali kakih sto. Pozneje se je kakih tri sto črncev zbralo pred uradom župana in protestiralo, češ da so našli črve v hrani, ki jo dajejo kakim sto črncem v zaporih

Pastor George Wallace, deželni zastopnik črnskega voditelja Martina Lutherja Kinga, je napovedal, da imajo črnski voditelji v načrtu «velike miroljubne demonstracije» v Washingtonu, v primeru, da kongres ne bi obravnaval čim prej zakonskega osnutka o državljanskih pravicah, ki ga bo vlada predložila v kratkem: «Če bodo v senatu uveljavili bojkot zakona o državljanskih pravicah — je dodal Wallace — bodo v glavnih ameriških mestih sprožili kampanjo civilne nepokorščine. Črnci bodo blokirali javne prevoze s tem, da se bodo polegli na tla na letališčih, na železniške tračnice in pred avtobusnimi postajami.

Poziv, ki ga je Kennedy naslovil sinoči na prebivalstvo, so z zadovoljstvom komentirali v integracijskih krogih. Martin Luther King je dejal med drugim, da gre za enega najgloblјih in najzgovornejših pozivov k pravičnosti in svobodi vseh ljudi, ki jih je kdaj koli izdal neki predsednik ZDA.

Jutri bi utegnilo ponovno priti do spora med krajevnimi in zveznimi oblastmi v Hundsvillu, v zvezni državi Alabami, kjer se bo vpisal na univerzo črnski študent David McGlathery. Guverner Wallace ni dal vedeti, da se namerava upreti vpisu črnskega študenta.

Sinočnji poziv predsednika Kennedyja je naletel na predvideni sprejem: na pohvalo parlamentarcev s Severa in na bolj ali manj ostro kritiko parlamentarcev z Juga.

Na univerzi v Tuscaloosi sta Viviane Maloune in James Hood, črnska študenta, ki sta se sinoči vpisala na univerzo pod zaščito zveznih oblasti, danes prisostvovala prvemu predavanju. Ni bilo nobenega incidenta. Viviane Malone je šla zjutraj k zajtrku v spremstvu treh belokožnih študentk in se je z njimi veselo razgovarjala. Odklonila je spremstvo agenta zvezne policije v civilu. Tudi James Hood je zajtrkoval v univerzitetni menzi, ki je bila ob njegovem prihodu polna študentov. Edina posebnost: v menzi je stal vojak.

Guverner Wallace je danes sporočil Kennedyju, da je odredil umik vseh policijskih agentov z območja univerze v Tuscaloosi v roku štirih dni.

BREZUPEN POSKUS, KI JE OBSOJEN NA PROPAD

Splošna mobilizacija proti Kurdom Naser priznava utemeljenost kurdskih zahtev

Kurdski predstavnik Talabani je izjavil, da se bo obrnil na OZN spričo «genocida, ki ga izvaja iraška vlada» - Iraški guverner ponovno grozi z bombardiranjem kurdskih vasi

Kurdski voditelj Mustafa Barzani

BAGDAD, 12. — Obrambni minister je odredil mobilizacijo vseh mladeničev, ki so zmožni nositi orožje; za vse tiste, ki se ne bi prijavili v predpisanem roku, je predvidena zaporna kazen v višini pet let. Po drugi plati pa je vojaški guverner severnega področja general Siqilli izdal novo opozorilo prebivalcem vseh krajev v pokrajini Mosul in Diyala, naj ne ščitijo ali pomagajo «upornim tolovajem», kajti v tem primeru bo letalstvo bombardiralo vasi in jih povsem uničilo.

Vojaške operacije iraške vlade proti Kurdom je Talabani, sodelavec kurdskega voditelja Mustafe El Barzanija, označil za «brezupen poskus, ki je obsojen na propad, kakor Kasemova pustolovščina».

Talabani, ki je prispel sinoči v Pariz, je dodal: «Stranka Baas je odklonila miroljubno rešitev, ker je iskala izgovor, da ne bi uveljavila tristranskega sporazuma, ki je bil podpisan 17. aprila v Kairu, in da bi vzpostavila reakcionarno diktaturo v Iraku». Talabani je hkrati napovedal, da se bo obrnil na OZN proti temu, kar je označil za «genocid, ki ga izvaja iraška vlada». Kar zadeva nedavne razgovore kurdskih predstavnikov s predsednikom Naserjem, je Talabani izjavil, da je «predsednik Naser pokazal globoko razumevanje za kurdsko vprašanje in za utemeljenost zahtev kurdskega prebivalstva». Odposlanec Mustafe El Barzanija je končno poudarital, da je prišel v Pariz, da bi stopil v stik z velikim kurdskim nacionalistom emirom Bedir Khanom in s francoskimi političnimi krogi, ki želijo spoznati resnico».

Francosko-nemška pogodba pred francoskim parlamentom

PARIZ, 12. — Francoska poslanska zbornica je danes začela razpravo o ratifikaciji francosko-nemške pogodbe. Zunanji minister Couve de Murville je prvi spregovoril v imenu vlade in dejal med drugim, da ta pogodba «zaključuje dolgo in žalostno poglavje naše zgodovine, hkrati pa odpira novo poglavje, ki bi moralo odločilno prispevati k zagotovitvi miru za bodoče rodove s tem, da vodi od sporazuma med dvema velikama državama k graditvi združene Evrope». Kar zadeva odnose med Francijo in ZDA pa je zunanji minister dejal, da «sprava med Francijo in Nemčijo, razvoj skupnega tržišča, morebitnost združene Evrope na političnem in obrambnem področju pomenijo globoke spremembe v odnosih med ZDA in nami». De Murville je še dodal, da je za ZDA temeljne važnosti imeti na tej strani Atlantika «resnično veljavnega partnerja, ki se zaveda svoje odgovornosti». Kar zadeva Veliko Britanijo, «našo sosedo in prijateljico» pa je zunanji minister pripomnil, da ne sme biti zaskrbljena zaradi zedinjenja Evrope, ker so po njegovem mnenju minili časi, ko sta Francija in Nemčija, ločeno ali skupaj, mogli težiti k nadoblasti nad vso Evropo. Taka velesila bi po njegovem mnenju mogla biti le ZSSR.

Dokončno glasovanje o tej pogodbi pričakujejo za jutri zvečer. O izidu tega glasovanja ni nobenega dvoma, vendar bo razprava nedvomno živahna.

Medtem ko se v poslanski zbornici razpravlja o francosko-nemški pogodbi, je de Gaulle danes zapustil prestolnico in odšel na svoje devetnajsto potovanje po francoskih provincah. Obiskal bo departmaje v Srednji in Zahodni Franciji, kjer se bo zadržal pet dni. Danes je de Gaulle govoril v Cognacu, nato pa v Confolensu. Iz teh govorov je razvidno, da namerava ostati na oblasti le do leta 1965 in da ne namerava več predložiti svoje kandidature na prihodnjih predsedniških volitvah.

Danes so obnovili finančna pogajanja med Francozi in Alžirci. Alžirsko delegacijo vodita finančni minister Ahmed Francis in minister za šport in turizem Abdelaziz Buteflika, francoski delegaciji pa načelјuje Jean de Broglie, državni podtajnik za alžirske zadeve. Pogajanja zadevajo štiri sto milijonov frankov (več ko petdeset milijard lir), ki jih bo Francija izročila Alžiriji na podlagi sporazuma Ben Bela - de Broglie od 2. maja in sicer sto milijonov frankov vsake tri mesece.

Zarota v Jemenu

ADEN, 12. — Jemenski radio javlja, da so odkrili zaroto proti republikanskemu režimu in da so aretirali vse zarotnike, ki jim bo sodilo posebno sodišče.

Iz obveščenih jemenskih krogov se je izvedelo, da so preteklo nedeljo, po tajni razpravi, ustrelili številne častnike, ki so jih dolžili zarote proti državi, in da so skušali ubiti predsednika republike Salala.

M. Minić o gospodarskem sodelovanju s Poljsko

BEOGRAD, 12. — Miloš Minič, vodja jugoslovanske gospodarske delegacije, ki se je danes vrnila iz obiska na Poljskem, je ob prihodu v Beograd izjavil, da bi se gospodarski odnosi s Poljsko lahko še bolj razvili, ker so možnosti za dosego večjih rezultatov. Potrebno bi bilo samo, da se gospodarske organizacije obeh držav bolj neposredno medsebojno seznanijo in prouče možnosti medsebojnega sodelovanja. Minič je dodal, da se je v stikih z odgovornimi gospodarskimi činitelji Poljske prepričal, da je njihova želja, da se blagovna izmenjava med Jugoslavijo in Poljsko še bolj razširi. «Zdi se mi», je zaključil Minič, «da se naši dve socialistični državi šele nahajata pred uresničenjem velikih rezultatov, čeprav so že dosedanji rezultati precej veliki».

Jugoslovansko-romunski sporazum o Železnih vratih

BUKARESTA, 12. — V Bukarešti je bil nocoj po dveletnih razgovorih parafiran jugoslovansko-romunski sporazum o izgradnji hidroenergetskega in plovnega sistema pri Železnih vratih na Donavi. Sporazum predvideva skupno izgradnjo omenjenih objektov, ki bodo omogočili varnejšo in hitrejšo plovbo ladij skozi Železna vrata in izkoriščanje vodne sile Donave, ki bo z izgradnjo hidroenergetskega sistema zagotovila letno proizvodnjo od 10 milijard kWh elektroenergije.

VANDENBERG (Kalifornija), 12. — Z oporišča v Vandenbergu, na obali Pacifika, je ameriško letalstvo izstrelilo danes medcelinsko balistično raketo «Atlas» vrste «D».

VLADNA KRIZA V GRČIJI

«Najprej naj se razčisti umor Lambrakisa»

Tako zahteva levičarski časopis «Vima», ki dodaja, da je bistvo spora v tem, da Karamanlis ne more zaščititi kralja pred obtožbami opozicije

ATENE, 12. — Kralj Pavel je začel danes posvetovanja s političnimi predstavniki, da bi rešili vladno krizo, ki je nastala z ostavko Karamanlisa. Sinoči je Karamanlisova stranka ponovno poudarila potrebo po sestavi upravne vlade in po razpisu novih volitev, hkrati pa izjavila, da bodo njeni poslanci v parlamentu glasovali proti vsakršni vladi, ki bi ne imela takega značaja. Znano je, da kralj Pavel nasprotuje taki rešitvi krize; prizadeva si, da bi sestavil koalicijsko vlado med večinsko stranko in opozicijo, toda to bo težko izvedljivo spričo nasprotovanja, ki ga kaže Karamanlisova stranka. Med možnimi kandidati take koalicijske vlade je najbolj verjetno podpredsednik dosedanje vlade Panayotis Canelopulos.

Kralj je danes sprejel predsednika poslanske zbornice Konstantina Rodopulosa, v popoldanskih urah pa Papandreua in Markezinisa. Prvi je predsednik zveze centra, drugi pa progresistične stranke (sredinsko - desničarske stranke). Ni verjetno, da bi kralj sprejel Pasalidisa, predsednika EDA (skrajna levica).

Časnika večinske stranke «Akropolis» in «Ethnikos Kirix» zagovarjata tezo takojšnjega razpisa volitev, da bi se izognili temu, da bi «narod izgubil zaupanje v svoje državnike». Časopis «Vima», ki odraža stališče opozicijske stranke, pa nasprotuje takojšnjim volitvam in pravi med drugim: «Najprej je treba razčistiti zadevo v Solunu, kjer so ubili levičarskega poslanca Lambrakisa, hkrati pa je treba dati pošteno in primerno rešitev vprašanju političnih jetnikov; tako se potovanje kraljeve dvojice ne bo več utegnilo spremeniti v razlog za obrekovanje vladarjev.» Isti list jemlje v poštev tri možne rešitve krize: izrazito desničarsko vlado z novim voditeljem; koalicijsko vlado med ERE in stranko Markezinisa in končno koalicijsko vlado, v kateri bi mogle sodelovati tudi nekatere zmernejše osebnosti Markezinisove stranke.

Nekateri dnevniki pa že objavljajo nekatere napovedi glede osebnosti, ki bi utegnila prevzeti predsedstvo vlade: Canelopulos, podpredsednik dosedanje vlade; Rodopulos, predsednik poslanske zbornice, in Theotokis, finančni minister v dosedanji vladi, medtem ko drugi dnevniki, med njimi tudi «Vima», zatrjujejo, da nesoglasje med kraljem in Karamanlisom ni toliko glede obiska v Londonu, glede katerega bi mogli doseči neko kompromisno rešitev, ampak da je jabolko spora v tem, da Karamanlis ne more zaščititi kralja pred obtožbami opozicije, in v naporih dvora, da bi ponovno pridobil svojo neodvisnost nasproti vladi, hkrati pa v nesoglasju med vlado in vojsko glede imenovanja nekaterih višjih častnikov.

Hruščov-Amery

MOSKVA, 12. — Glasnik angleškega veleposlanika v Moskvi je sporočil, da je Hruščov sprejel danes v Kremlju angleškega ministra za letalstvo Ameryja. Amery je v Sovjetski zvezi že več kot teden dni in je obiskal številne letalske naprave tudi v Georgiji in v južni Ukrajini.

Agencija Tass javlja, da je Hruščov sprejel včeraj v Kremlju šira Mohameda Zafrulaha Khana, predsednika generalne skupščine OZN, ki je sedaj na obisku v ZSSR.

POSLEDICE «ZADEVE PROFUMO - KEELER»

V Londonu govorijo o Butlerju kot Mac Millanovem nasledniku

Laburistični Daily Herald: «Razsodba se glasi: ostavka» - Včeraj je o škandalu razpravljala vlada ob sodelovanju državnega pravdnika

LONDON, 12. — Angleška vlada je imela danes zjutraj izredno sejo pod predsedstvom Mac Millana in je proučila razne plati «zadeve Profumo». Natanko so proučili poročilo, ki ga je predložil lord Dilhorne. Kakor je znano, bo poslanska zbornica razpravljala v ponedeljek o tej zadevi. Po vesteh iz zanesljivega vira se je zvedelo, da so vsi ministri izrazili svoje zaupanje predsedniku vlade in da ni predvidena ostavka nobenega ministra. Seji je prisostvoval tudi drž. pravdnik sir John Hobson, ki je nedavno zaslišal bivšega obrambnega ministra Profuma glede te zadeve.

Izvedelo se je končno, da bodo prepis poročila lorda Dilhorna dostavili voditelju laburistične opozicije Wilsonu šele v nedeljo, ko se bo vrnil iz Moskve, t. j. komaj štirindvajset ur pred začetkom razprave v spodnjem domu.

Kljub temu pa se v krogih pomorskega ministrstva (začasne rezidence predsednika vlade), vzdržuje vzdušje krize: če je — vsaj navidezno — vlada strnjena pri obrambi predsednika vlade, konservativna stranka pa ni tako enotna glede tega. Voditelj skupine konservativnih poslancev Martin Redmayne si prizadeva, da bi utišal proteste in da bi preprečil «upor» skupin, ki nasprotujejo Mac Millanu in ki so pokazale zelo jasno, da nameravajo izkoristiti ta škandal proti predsedniku vlade. Jutri se bo sestal izvršni odbor konservativne stranke in tudi če «zadeva Profumo» ni na dnevnem redu, bodo o njej razpravljali obširno tudi zato, da bi ugotovili kaj menijo o tem tudi ženske mladinske in univerzitetne organizacije stranke.

«Daily Express» objavlja izid sondiranja javnega mnenja po odkritju škandalozne zadeve Profumo-Keeler: samo 35 odstotkov angleških volivcev je zadovoljno z Mac Millanovo politiko, medtem ko je to zadovoljstvo obsegalo dva tedna prej 38,5 odstotka.

Pretežna večina angleškega tiska daje danes precej stroge ocene predsednika vlade. «Daily Mirror» piše, da «sta na kocki moralni ugled in politična integriteta vlade, toda dodaja, da vse kaže, da bo Mac Millan dosegel pri svojih ministrih tisto odločno podporo, ki mu bo omogočila, da bo premostil sedanje težkoče. Manj optimističen glede usode Mac Millanove vlade pa je «Daily Express» (neodvisni levičarski list), ki meni, da se zdi osebni položaj Mac Millana tako resen, da nekateri vplivni člani njegove stranke že govore o Butlerju kot o morebitnem njegovem nasledniku. Po mnenju lista «Financial Times» pa je «groba napaka misliti, da bi se konservativni parlamentarci mogli v tej zadevi ločiti od svojega voditelja». «Daily Mail» (konservativni list) predlaga imenovanje parlamentarne komisije, ki naj izvede preiskavo, da bi odpravili «gnilobo» prej ko bi utegnila izpodkopati temelje Mac Millanove vlade. Laburistični list «Daily Herald» komentira «zadevo Profumo» pod zgovornim naslovom: «Razsodba se glasi: ostavka».

Delovna pogodba za delavce pivovarn

RIM, 12. — Danes so se predstavniki industrijcev in sindikatov sporazumeli glede sklenitve nove delovne pogodbe za delavce, zaposlene v pivovarnah. Nova pogodba bo veljala od 1. junija in določa naslednja izboljšanja: zvišanje mezd in plač za 21 odstotkov, skrajšanje delovnega urnika za tri ure takoj in za eno uro s prvim julijem 1964, uvedbo treh periodičnih poviškov po 2,5 odstotka za delavce, novo razporeditev kvalifikacij, povečanje akordnin dodatkov. Ustanovili so pet kategorij delavcev, med katerimi bo znašal razpon mezdnih koeficientov od 100 do 132 za delavce in od 118 do 255 za uradnike.

Kar se tiče določbe za odtegovanje sindikalnih prispevkov v tovarnah, obešanja sindikalnih obvestil in drugih sindikalnih pravic bodo veljala za to stroko enaka določila kot za kovinarje. Pogodba zagotavlja tudi delavcem med 18. in 20. letom starosti enake mezde, kot pritičejo delavcem nad 20. letom starosti. Nadalje bodo zvišali delavcem plačilo za nadurno delo za 30 odstotkov. Končno se z novo pogodbo izboljšajo tudi predpisi o nadurnem delu, dopusti, odpravnine za delavce, periodični poviški uradnikov, menze in poročni dopusti.

Sindikati so včeraj odpovedali delovno pogodbo za delavce, zaposlene v opekarnah, ter zahtevajo izboljšanje mezd, akordnih dodatkov, odstotkov za nadurno delo, odpravnin itd.

Od 13. ure do polnoči so danes stavkali delavci zasebne železniške družbe «Ferrovie Nord Milano», s katerimi se ravnateljstvo noče pogajati za sklenitev boljše delovne pogodbe. Železničarji bodo stavkali tudi v nedeljo in sredo.

LJUBLJANA, 12. — V Ljubljani in Kopru so bile danes prve seje novoizvoljenih okrajnih skupščin. Za predsednika skupščine okraja Ljubljana je bil izvoljen inž. Marko Bulc, za predsednika okrajne skupščine Kopra pa Jože Eržen.

V ZVEZI Z BLIŽNJO TRISTRANSKO KONFERENCO V MOSKVI

«Izvestija» objavila Kennedyjev govor

MOSKVA, 12. — «Izvestija» objavljajo danes celotno besedilo Kennedyjevega govora, v katerem je napovedal bližnji sestanek predstavnikov ZDA, Velike Britanije in SZ v Moskvi glede ukinitve jedrskih poskusov. Objavo celotnega govora Kennedyja ocenjujejo v Moskvi kot znak, kako velik pomen pripisuje SZ temu Kennedyjevemu govoru, pa tudi bližnjim razgovorom. Govor so objavili brez komentarja.

Pristanek Hruščova na tristranske razgovore o ukinitvi jedrskih poskusov tolmačijo v ameriških političnih krogih kot dokaz, da Hruščov ne namerava spremeniti svojega stališča na bližnjih razgovorih s predstavniki komunistične stranke in na bližnjem zasedanju centralneka odbora KP SZ; po mnenju omenjenih krogov pa formalen pristanek Sovjetske zveze na zahodni predlog o pogajanjih še ne pomeni, da ima Hruščov namen pozitivno zaključiti ta pogajanja. S tem v zvezi se postavljajo razne domneve; zdi se pa, da prevladuje mnenje, da je Hruščov formalno sicer poudaril pred notranjimi in zunanjimi nasprotniki svoje zaupanje v politiko pogajanj, vendar pa da si je pridržal odločitev o nadaljnji konkretni usmeritvi na podlagi razvoja dogodkov tako v zvezi s sestankom s Kitajci, kakor tudi s potekom razprave v centralnem odboru KP SZ. V primeru, da bi s Kitajci dosegli sporazum, bodo pogajanja v Moskvi težko rodila uspeh; v primeru neuspeha razgovorov s kitajsko delegacijo pa bo Hruščov skušal doseči nagel sporazum o ukinitvi jedrskih poskusov in morebiti tudi sporazum glede drugih odprtih vprašanj v odnosih med Vzhodom in Zahodom.

Revizija planiranja in upravljanja v gospodarstvu Sovjetske zveze

(Od našega posebnega dopisnika)

V sovjetskih podjetjih so uvedli nov običaj in novo funkcijo. Običaj je — komercialna reklama, funkcija pa glavni ekonomist. Oboje označuje na svoj način proces kvantitativnega preraščanja v sovjetski ekonomiki.

Vse do nedavna v sovjetskih časopisih ni bilo najti komercialne reklame, preprosto zategadelj, ker podjetjem ni bilo treba skrbeti, da bi prodala blago. Zaradi pomanjkanja proizvodov je bilo vse blago ne glede na vrsto in kakovost kurantno. Po drugi plati je planska distribucija registrirala proizvajalčevo blago za prodano, brž ko ga je izročil in ne glede na to, ali so to blago pozneje prodali, uporabili ali pa je ostalo v skladiščih. Posledice takšnega poslovanja je prikazala ondan «Ekonomičeskaja gazeta»: trideset milijard rubljev rezerv zastarelega, nekurantnega blaga.

Zato pa so sedanji oglasi in reklame v časopisih odločna prelomnica s staro prakso. Dasi revizijo planiranja in upravljanja v gospodarstvu šele proučujejo, so odgovornost proizvajalca za plasma njegovega blaga že razvili z raznimi ukrepi. Sovjetska podjetja ponujajo in reklamirajo po časopisih nogavice, čevlje, konfekcijo itd., vse do elektromotorjev in popolnih naprav za razne tovarne. Iz reklam, ki so začele polniti strani, zlasti gospodarskih listov, je mogoče marsikaj spoznati tudi o ekonomiki. Tisti, ki po časopisju reklamira svoje čevlje, nogavice ali obleko, pravzaprav kaže da se je začel bojevati za kvaliteto, asortiment in za trg, kot tudi za ugled svoje «znamke», vtem ko je bil doslej za potrošnika anonimen. Tisti, ki reklamira električne in druge motorje ter stroje in naprave, kaže, da planski organi ne morejo več zagotoviti prodaje njegovih izdelkov, četudi so s planom določili proizvodnjo. Tisti, ki reklamirajo razno opremo za tovarne, govore še dokaj zgovornejše: na primer o tem, da so jim proizvodnjo te opreme plansko po nepotrebnem določili, da so preračunali, da je ne morejo učinkovito uporabiti in da iščejo sedaj nove investitorje, ki bi jo lahko koristno uporabili — pravzaprav mimo planskih organov. Včasih bi podjetje opremo pustilo bodisi v skladišču — zakaj njegova osnovna sredstva so bila brezplačna — ali pa bi v najboljšem primeru obvestilo plansko administracijo, da ima opremo v zalogi. To pa bi bilo tudi vse, zakaj oprema bi še dolgo brez koristi ležala v skladišču. Zdaj pa so našli način, kako podjetje zainteresirati za prodajo nepotrebne opreme. Po drugi plati priča prodaja z oglasi o tem, da obstoji prav tako drugo podjetje, kateremu je bila dana zadostna samostojnost, da lahko investira sredstva v novo opremo in sproži novo proizvodnjo neposredno brez planskih odredb in «postanovljenja».

Reklame torej niso le novost za časopise ali v poslovanju podjetij, temveč odkrivajo globlje strukturalne spremembe v sovjetskem gospodarstvu. O teh spremembah priča prav tako nova pomembna funkcija glavnega ekonomista v vseh podjetjih. Dolžnost glavnega ekonomista je, da ekonomsko, na podlagi gospodarskih računov analizira proizvodnjo, uvaja ekonomičnostne in rentabilnostne kriterije ter razvozla v preteklosti čestokrat nerazrešljiv vozel: koliko stane posamezni izdelek, ali stane podjetje več kot pa iztrži z njim pozneje gospodarstvo — skratka, ali se proizvodnja tega izdelka izplača.

Funkcija glavnega ekonomista je nova v sovjetskih podjetjih. Povsod, kjer sem v podjetjih srečal te ekonomiste, do sedaj rezultati njihovega dela še niso povsem vidni. Ponekod še ne ustvarjajo nujnih instrumentov za svojo ekonomsko intervencijo v produkciji. Ponekod jih še ne razumejo, ponekod pa so zapleteni v neke vrste spopad s tehnologi in glavnimi inženirji. Tehnologi so zaposleni z uvajanjem nove tehnike, osvajanjem novih proizvodov, glavni ekonomist pa jih mora čestokrat opozarjati, da tehnološki rezultat nima vedno tudi ustreznega ekonomskega učinka.

Nedavno smo s skupino tujih novinarjev obiskali največjo sovjetsko tovarno orodnih strojev «Krasnijproletarij». Glavni inženir nam je pokazal tovarniške hale, kjer smo videli najvišjo stopnjo sodobne avtomatizirane proizvodnje. S konvejerja spolzi vsak dan, kakor da bi jih nosila magična roka, 45 stružnic. «Najboljših na svetu» nam je pojasnil inženir ter nas seznanil s tem edinstvenim tehnološkim procesom. Ko smo se dotaknili cen, stroškov, rentabilnosti, je bil glavni inženir že nekoliko manj verziran. Vedel je povedati, da je podjetje rentabilno, ne pa tudi kako in koliko. Njegov jezik je jezik tehnologije, ne pa jezik ekonomije. Glavni ekonomist pa ima ravno nalogo, da uveljavi v sovjetskih podjetjih tudi drugi jezik — jezik ekonomije. Glavni inženirji računajo v tonah. To jih je naučilo dosedanje planiranje bruto produkcije, ki so jo merili v tonah. To je bilo obdobje «tonske mentalitete», kot nam je povedal neki znani profesor. Glavni ekonomist pa uvaja zdaj novo merilo: rubelj. Tone so namreč predrago merilo. «Našo pot v komunizem», kot mi je slikovito razložil neki ekonomist, «moramo računati z rublji ne pa s tonami».

Ta alternativa: z rublji ali s tonami v komunizem izraža zelo sintetično sedanji trenutek kvalitativnega prelomnega naraščanja v 45-letnem izmenjavanju različnih faz in obdobij v konstantni spiralni usmeritvi sovjetske ekonomske strukture. To so v kratkem povedano obdobja birokratske produkcije, sodobnejše tehnološke proizvodnje

Čim več različnih produkcij, to je bila že od nekdaj konstanta movens sovjetske ekonomike. V prvem obdobju docela nerazvitih proizvajalnih sil so uresničevali ta cilj s politično-propagandno organizacijo revolucionarnega proizvajalnega poleta. Zaokrožene obrise industrializacije je spremljalo ustanavljanje birokratskih struktur, ki so bile objektivno pogojene s hitro rastjo, v kateri so se elementi družbeno - ekonomske zaostalosti prepletali z najbolj zapletenimi tehničnimi dosežki kot tudi s potrebami po organizacijski integraciji brezkončnih širjav, na katerih so gradili novo ekonomiko. S kompletiranjem industrializacije je nastal tudi nov kvaliteten skok: od poletnega produktivizma pod geslom «z vsemi silami in sredstvi» ter organiziranega birokratsko, so presedlali na sodobno racionalno in tehnično organizacijo proizvodnje. Birokrata - mobilizatorja je zamenjal tehnolog - specialist.

«Tehnološka faza» je prinesla tudi revolucionarne rezultate, predvsem avtomatizacijo in tehnično racionalizacijo proizvodnega procesa ter velikanske štabe strokovnih tehničnih kadrov, ki so postali prevladujoč ne le proizvajalni pač pa tudi družbeno-politični element. Pri zadnji reorganizaciji so birokrate zamenjali strokovnjaki tehniki na vodilnih položajih v proizvodnih obratih, hkrati pa v partijskem in oblastnem aparatu. Novi tehnološki mehanizem, zavoljo katerega je sovjetska ekonomika naglo napredovala do največjih sodobnih tehničnih in produktivnih dosežkov, preživlja v sedanjem trenutku novo obdobje naraščanja.

Seveda nikakor ne gre za komaj odkrito «Kolumbovo jajce», temveč za fazo zakonitega razvoja, ki se je začela z veliko reorganizacijo gospodarstva l. 1957 in ki se je odtlej artikulirano razvijala ob neogibnih začasnih spiralnih involucijah. Leta 1957 so v SZ razbili birokratsko centralizacijo. V tem sproščanju sil in pobud so z ustanovitvijo teritorialnih ekonomskih organizmov: sovnarhozov hkrati tudi kakovostno izmenjali kadre - birokrate s tehničnimi strokovnjaki. To je bil pogoj za sodobno tehnološko revolucijo v proizvodnji, ki so jo uresničili zadnja leta.

F. BARBIERI

Jedrske sile NATO

Majsko zasedanje zunanjih in obrambnih ministrov držav članic atlantskega pakta v Ottawi je potekalo nepričakovano mirno. Odpadli so običajni konflikti zaradi francosko-britanskih nesoglasij v zvezi z integracijskim procesom v Evropi, ni bilo ostrih besed v zvezi z ameriškimi kontakti s Sovjetsko zvezo zaradi Berlina in o jedrski obrambni koncepciji NATO so govorili tako, kot da ne bi bilo v zvezi z njo nikdar nobenih sporov. Zato so ottawsko zasedanje ocenili v zahodnih uradnih krogih kot zelo uspešno, celo kot prelomnico, kot vrnitev k atmosferi zaupanja med zahodnimi zavezniki.

«Mir,» ki je vladal v majski Ottawi, pa je bil zgolj posledica taktične poteze, ki so si jo izmislili v State Departmentu. Kot je znano, se Kennedyjeva vlada že dve leti zavzema za to, da bi željam zahodnoevropskih članic NATO po jedrski oborožitvi zadostili z ustanovitvijo tako imenovane multilateralne jedrske sile, to se pravi s formiranjem enotno oboroženega ladjevja, na katerem bi bile atomske rakete in mešane posadke. Jedrske suverenosti posameznih držav ne bi bilo več, atomski vojaški potencial bi bili integrirani, tako rekoč «od nikogar», podrejeni bi bili posebej za to ustanovljenemu poveljstvu NATO, v tem poveljstvu bi imeli pravico soodločanja vojaški voditelji vseh članic pakta, toda zadnja odločitev, poslednja odgovornost bi bila še vedno v Beli hiši, kajti jedrska sila NATO bi bila navsezadnje vendarle samo sestavni del širšega ameriškega obrambnega (ali ofenzivnega) vojnega sistema. Ta načrt je v celoti podprla pravzaprav samo Zahodna Nemčija, ki se počuti v zahodni aliansi za drugorazredno silo in sluti v multilateralni ameriški koncepciji oprijemljivo možnost, da doseže zastavljeni si cilj, «nukleariziranje» Bundeswehra, čeprav «najbolje informirani ameriški novinar» Walter Lippman vztrajno kolpotira «skrivnost», da je za Kennedyja integracija jedrskih kapacitet NATO edini mogoči način zadostitve zahodnonemškim jedrskim apetitom, ne da bi zahodni Nemci resnično dobili atomsko orožje. Kanada in skandinavske države so se upirale ameriškemu načrtu, ker so načelno proti jedrski oborožitvi, Francija zato, ker hoče sama prej postati kolikor toliko enakopravna jedrska sila in je pripravljena šele potem, torej z okrepljene pozicije, razpravljati o morebitnih spremembah v obrambni strategiji Zahoda. Velika Britanija pa je bila proti zaradi tega, ker so njeni jedrski potenciali razmeroma dokaj razviti in bi s privolitvijo na nekakšno integracijo atomskega orožja izgubila svojo težo in pomen kot «subjekt» zahodne vojaške skupnosti.

Spričo teh nasprotovanj bi bilo skrajno netaktično in nerealistično, če bi Dean Rusk in Robert McNamara v Ottawi vztrajala pri maksimalnem programu Kennedyjeve severno atlantske politike ter provocirala zaostritev nasprotij in besede, katerih posledice bi bilo le z velikimi težavami mogoče popraviti. Ameriška predstavnika sta zato izbrala rajši princip «prvega koraka» (s tem izrazom je Rusk tudi označil pomen zasedanja) in že vnaprej pristala na tako stopnjo jedrske integracije, da so se z njo lahko strinjali vsi, celo Francozi. In tako je ministrska konferenca sklenila, da bodo ustanovili «medzavezniške jedrske sile NATO», torej formacijo, ki bo vsota vseh že obstoječih jedrskih potencialov zahodne vojaške organizacije: tri ameriške atomske podmornice, ki deloma že križarijo po Sredozemskem morju, britanski strateški bombniki in eventualno dve francoski eskadrilji bojnih letal, ki nosijo atomske bombe. Ves ta atomski pêle-mêle bi bil podrejen posebnemu poveljstvu v pariški centrali NATO. Šef tega štaba, ki bi ga sestavili po določenem ključu iz predstavnikov vseh članic pakta, bi bil Evropejec — ne Američan; verjetno Britanec.

Kaže, da Amerika s tem prvim korakom ni zelo na široko zakoračila na poti k zastavljenemu cilju in da ohlapni, v pluralni obliki formulirani naslov nove formacije (ne «jedrska sila», temveč «jedrske sile») nazorno dokazuje majhno pripravljenost neameriških članic NATO za intenzivnejšo integracijo, vendar pa se je proces začel in Pentagon gotovo ne dvomi, da bodo zahodnoevropski zavezniki spričo njihove odvisnosti od nadaljnjega razvoja ameriških jedrskih sil prej ali slej morali na pot popuščanja.

Naj bo tako ali drugače, ne ena ne druga rešitev problemov zahodne jedrske strategije ne prispeva k občutku varnosti v svetu, tako «multilateralno» kot «medzavezniško» atomsko orožje samo veča napetost in sprožuje adekvatno reakcijo na drugi strani. Izjave sovjetskega maršala Jeremenka o nameravanih represivnih ukrepih ob atomskem napadu so vsekakor take narave, da so spričo njih ottawski in drugi «sporazumi» še najbolj podobni pripravam na samomor človeštva.

TURIN, 12. — Razstava piemontskega baroka bo otvorjena v soboto 22. junija ob udeležbi vladnih in mestnih oblasti. Takoj po otvoritveni svečanosti bo razstava odprta tudi za občinstvo. Razstava, ki je nameščena v dveh palačah, bo trajala do oktobra

AMERIŠKI NAČRTI

Astronavti ZDA so nevoljni

Na prihodnji polet bodo morali čakati poldrugo leto

WASHINGTON, 12. — Danes so sporočili, da so ZDA zaključile program orbitalnih poletov «Mercury». Administrativni ravnatelj NASA Webb je dejal, da bo NASA sedaj osredotočila vse svoje napore na načrt «Gemini», ki predvideva izstrelitev dveh kozmonavtov skupaj.

Ameriški astronavti so slabe volje, ker so želeli, da bi se načrt «Mercury» nadaljeval še toliko časa, da bi prekosili sovjetska kozmonavta Nikolaja in Popoviča. Shepard naj bi letel v vesolju «nedoločen čas». Toda te njihove želje so naletele pri NASA na odločen «ne». Še bolj so ameriški astronavti nevoljni, ker prav sedaj prihaja vest o morebitni izstrelitvi prve sovjetske kozmonavtke.

Voditelji NASA menijo, da nima smisla tekmovati s sovjetskimi kozmonavti. Polet, o katerem se govori v Moskvi, bo mogoče takega značaja, da bo že v samem začetku prekosil to, kar bi lahko dosegli Američani.

NASA računa na izvedbo načrta «Gemini» po 16 do 18 mesecih. Ta polet naj bi bil uvod v pripravo za polete na Luno.

Rommelov zaklad samo bajka

BONN, 12. — Proti bajki o nekakšnem Rommelovem zakladu, pokopanem v Sredozemskem morju, je nastopil bivši konjeniški general Westphal, sedaj predsednik nemškega društva «Afrika Korps». Po nekaterih govoricah se baje britanska jahta «Sea Brider» nahaja v vodah Korzike ter išče vojni plen Rommelove armade, katerega vrednost naj bi znašala 160 milijonov mark (okrog 25 milijard lir).

Zaklad — šest kovinskih zabojev — so baje v bližini Bastie leta 1943 vrgli v morje v globino 60 metrov štirje nemški častniki. Ti zaboji, v katerih naj bi bilo po pisanju nekega francoskega lista zlato, platina in dragoceni kamni, naj bi bili vojni plen, katerega se je «Afrika Korps» polastil med vojno v Egiptu, Libiji in Tuniziji. Westphal je poudaril, da «oni niso bili roparji in da je torej tako imenovani Rommelov zaklad samo izmišljotina brez vsake podlage». Bivši general Westphal je bil baje šef generalštaba oklopnih čet maršala Rommela v Severni Afriki.

Da bi protestiral proti verski diskriminaciji predsednika Ngo Dinh Diema se je dal neki stari budistični duhovnik v Južnem Vietnamu živ sežgati. Sam se je polil z bencinom in si z vžigalico prižgal obleko. Ko so se pripeljali gasilci, se je nekaj menihov vrglo pred kolesa avtomobila, da gasilci niso mogli naprej

200.000 dolarjev za teleprinter K-K

NEW YORK, 12. — Iz verodostojnih virov se je izvedelo, da bo stala naprava direktne linije za teleprinter med Washingtonom in Moskvo za osebna sporočila med Kennedyjem in Hruščovom 200.000 dolarjev. Stroški bodo razdeljeni tako, da bodo ZDA plačale inštalacijo od Pentagona do Goose Baya na Labradoru, medtem ko bo SZ plačala napeljavo med Moskvo in Helsinki. Stroški za vmesno napeljavo pa bodo razdeljeni med obe državi na enaka dela.

Prispeli so sorodniki heroja Poletajeva

RIM, 12. — Davi so z vlakom prispeli iz Moskve v Rim svojci ruskega partizanskega heroja Fedora Poletajeva, ki je padel leta 1944 na področju Genove, ko se je boril skupaj z italijanskimi partizani. Italijanska vlada je podelila Poletajevu vojaško zlato medaljo. Da se je ugotovila prava identiteta ruskega heroja, so bile potrebne dolge preiskave, in tako je bilo šele pred kratkim mogoče izročiti visoko odlikovanje sorodnikom, ki so sedaj prišli v Rim. Odpotovali bodo v Genovo, kjer bodo obiskali herojev grob.

HAVANA, 12. — Osrednji del vzhodne kubanske pokrajine so močno opustošile poplave, ki jih je povzročilo dolgo in močno deževje. Utonilo je kakih 10 oseb in cele vasi so pod vodo.

UGIBANJA V MOSKVI

Pred novim vesoljskim poskusom v SZ?

Ali bo to pot poletela v vesolje prva ženska?

MOSKVA, 12. — Sovjetska zveza, tako so danes dopoldne izjavili v nekaterih krogih v Moskvi, se pripravlja, da pošlje prvo žensko v vesolje, in to bi se lahko zgodilo že ta teden. Polet prve vesoljske ženske bi lahko trajal osem dni.

Medtem ko so sovjetski uradni krogi še naprej zelo rezervirani glede tega načrta, pa se v Moskvi vedno bolj širijo glasovi o prihodnjem vesoljskem poskusu. V teh govoricah se navajajo tudi nekatere podrobnosti. Govori se, da lahko pride do izstrelitve vsak trenutek od sedaj do 24. junija, ko bo v Moskvi mednarodni ženski kongres. Za to priložnost je v načrtu, kot se je že včeraj govorilo, izstrelitev neke ženske. Baje ima ta ženska malo čez 20 let, je lepe pojave, neporočena in pri poskusih je baje pokazala izreden fizičen odpor, ki v nekaterih primerih celo prekaša odpor njenih moških tovarišev. Baje je zlasti navezana na kozmonavta Andrijana Nikolajeva, ki je preteklo poletje 64-krat poletel okrog Zemlje.

Seveda je mnogo ugibanja: mogoče gre za dvojni polet, kakor v primeru Andrijana Nikolajeva in Pavla Popoviča preteklo leto, samo da bi to pot bila v vesolju moški in ženska. Lahko bi tudi bila izstreljena ena sama vesoljska ladja, v kateri bi bila dva kozmonavta. Po nekaterih drugih glasovih pa naj bi bil eden od kozmonavtov določen samo za namestnika za primer, da prvi iz kakršnega koli razloga ne bi mogel odleteti.

Namen sovjetskih učenjakov, menijo, pa bi bil, ugotoviti, če so med daljšo breztežnostjo v vesolju drugačne reakcije pri moškem kot pri ženski.

S kolesom v Tokio

MILAN, 12. — Skozi Milan je danes potoval Harry von Ruskowsky, Nemec, ki se pelje s kolesom v Tokio. Računa, da bo prišel na cilj v času olimpiade v prihodnjem letu. Iz Milana je odpotoval naprej proti Benetkam.

Von Ruskowsky, ki ima 29 let, je odpotoval 27. maja iz Weila ob Renu. Na dan prevozi okrog 80 kilometrov. Do sedaj je potoval skozi Basel ter nato v Francijo skozi mesta Lyon, Marseille, Nico. Ko bo prevozil ves azijski kontinent, bo moral v Saigonu zapustiti kolo ter se na Japonsko prepeljati z ladjo.

Zelo važno...

RIM, 12. — Včerajšnji uradni list je objavil besedilo dekreta finančnega ministra, v katerem je povedano, da so vžigalice tipa «Minerva» lahko raznih barv, medtem ko je ministrski dekret iz leta 1932 določal, da morajo biti rdeče.

Italijanska ladja pod sekvestrom

AMSTERDAM, 12. — Italijanska ladja «Maria Lauretana» je bila postavljena pod sekvester zaradi dolgov. Ladja je last palermskega brodolastnika Visentina in je prišla v rotterdamsko pristanišče v začetku tega meseca. Posadka 27 mož, ki ni prejela plače že štiri mesece, je začela stavko in ni hotela razkladati tovora. Italijanski generalni konzulat v Rotterdamu je interveniral, da bi spor rešil. Obvestil je tudi ministrstvo trgovske mornarice, ki je stopilo v stik z brodolastnikom ter luškim poveljstvom v Palermu. Upajo, da bo spor poravnan še danes, ker je baje že na poti denar, potreben za plače.

Mleko s planin po ceveh v dolino

MOSKVA, 12. — Kot poroča Tass, so sovjetski inženirji zgradili v Stavropolu (severni Kavkaz) vod, po katerem bo teklo mleko s pašnikov v visokih planinah. Cevi za vod so iz polietilena. Vod se prične v višini 2500 metrov ter je dolg 2800 m. V 18 minutah priteče reka mleka v dolino, kjer ga potem v tovarnah predelajo v maslo in sir. S pomočjo električne naprave se temperatura mleka v času, ko teče po ceveh, ohrani pri 5 do 6 stopinjah.

GREBENBICHT (Holandska), 12. — Vsakoletni svetovni kongres neoženjenih in neomoženih bo letos prvič na morju, in sicer na holandski potniški ladji «Statendam» (24.294 t) med šestdnevnim križarjenjem, ki se bo pričelo 22. julija. Do sedaj se je za ta kongres prijavilo šele 35 neomoženih in 15 neoženjenih iz Holandske, Zahodne Nemčije in Belgije.

Na starem stolpu nekje v okolici Vercellija sta štorklji naredili gnezdo. Dogodek je za Italijo redkost in je kraj postal kar turistična točka zaradi tega gnezda

knjige ~ gledališče ~ film ~ ples ~ glasba ~ slikarstvo

MANFRED GREGOR

SODBA

Manfred Gregor je mlad nemški pisatelj, ki je s svojim prvim romanom Most dosegel v zahodnem svetu velik uspeh. Zato je tudi njegovo drugo delo, ki smo ga zdaj dobili v slovenščini pod naslovom «Sodba», bilo deležno ugodnega sprejema. Kakšen bo sprejem pri slovenskih bralcih, o tem ni skoraj nobenega dvoma. Roman je namreč lepo in spretno napisan in povsem ustreza okusu velikega števila povprečnih bralcev, ki jim ga predvsem za zanimivo zgodbo in nje spreten prikaz. Toda ali pe to delo brez napak? Ali obstoje zoper ta roman tudi pomisleki?

Najprej zgodba. Zelo zanimiva je in delikatna. Dogaja se pred nekaj leti v majhnem zahodnonemškem mestu. Tu nekega poletnega dne štirje ameriški vojaki posilijo mlado dekle, na katero so naleteli ob reki. Njenega fanta pa pretepejo in odpode. Mlade, komaj okoli dvajset let stare vojake ujame vojaška policija še isti večer. Ameriške okupacijske oblasti hočejo odločno kaznovati primer, da bi se tako napram Nemcem, bivšim sovražnikom in sedanjim zaveznikom, pokazale v kar najlepši luči. V majhno mesto pride za to vojaško sodišče, da bi na javni obravnavi obsodilo zločince. Kazen, ki jo ameriški zakoni predpisujejo za podobna dejanja, pa je lahko tudi najhujša — smrt. Med člani ameriškega vojaškega sodišča sta tudi dva, tožilec in branilec, ki v pisateljevi pripovedi posebno stopata v ospredje. Zlasti branilec je poleg dekleta in njenega očeta poglavitna osebnost romana. Branilec se resno zavzame za vojake in prizadeva si storiti vse, da jim reši glave. Njegov koncept obrambe pa je preprost; preprečiti skuša, da bi se dekle kot glavna obremenilna priča pojavilo pred sodiščem. V takih primerih pa po predpisih ameriškega sodnega postopka ni mogoče izreči smrtne kazni. Zato svetuje dekletovemu očetu, naj dekle ostane doma in naj svojo odsotnost opraviči z zdravniškim spričevalom, kar ne bo problematično, saj je dekle po napadu komaj okrevalo. Tudi prijatelj dekletovega očeta, star židovski odvetnik, ki čuti dolžnost hvaležnosti do dekletovega očeta še iz nacističnih časov, je za to, da dekle ostane doma in se ne izpostavi brutalnostim ameriškega sodnega postopka, ki ne pozna nobenih obzirov in se spušča tudi v obravnavanje najbolj osebnih in intimnih stvari. Toda dekletov oče je trmast. Zabil si je v glavo, da bo samo smrtna kazen oprala čast njegove družine in s tem tudi njegovo čast, pa čeprav je ta celo nekam sumljiva. In zato vztraja na tem, da se dekle pojavi na sodišču. Branilec pa je neusmiljen. In zaradi obrambe vojakov na obravnavi neusmiljeno vrta v dekle in jo sprašuje vsemogoče o njenem osebnem življenju, o odnosih do fantov in še o drugih intimnostih, kar privede vse skupaj tako daleč, da doživi dekle živčni zlom. To pa še preden je do kraja zaslišana. Tako je branilčev namen dosežen in vojaki dobe samo dosmrtno zaporno kazen, ki pa jim bodo čez nekaj let v Ameriki z amnestijo zbrisana. Dekle pa doživi še spor s svojim fantom in vse skupaj se konča z njenim samomorom.

Kdo je kriv? Predvsem nemirni čas, kaotičnost povojnega sveta. Dekletov oče, ki v obrambo časti, dekletove in predvsem svoje, izpostavlja dekle neizprosnemu sodnemu postopku, ki zlomi duševnost šestnajtletnega dekleta. Nedvomno. Toda skrita pisateljeva zamisel gre še dlje. Tudi okupacija, ameriški vojaki, ameriški pravosodni sistem, vsi ti so krivi. Da, zunanja nasprotja in notranja nasprotja, izvirajoča iz časa, ljudi in pojmovna, ki so v vso stvar zapleteni; vse to je točno. Toda ostala pisateljeva namigavanja so manj osnovana. Posebno še, ker pozablja, kdo je vsega tega kriv, da do vojne in zlih posldeic za Nemčijo sploh prišlo. Tako lahko roman «Sodba» označimo kot zanimivo delo z aktualno snovjo, kot roman, ki je spretno napisan, lepo grajen, ki nas pritegne, ki pa nam vendarle glede na avtorjevo stališče do nekaterih problemov, postane manj simpatičen. Tudi dejstvo, da je roman malce romantično pobarvan, prilagojen okusu določenih bralcev, in da se konča s smrtjo prizadete junakinje, s smrtjo, ki ni povsem prepričljiva, delu ni v prid. Ne glede na to pa bo roman všeč velikemu številu bralcev.

Roman «Sodba» je v slovenščino prevedel Srečko Golob, izdala pa ga je v neduhoviti opremi (krokarji in gola ženska?!) Jožeta Ciube založba Obzorja v Mariboru.

Sl. Ru.

«Le livre slovène» bilten DSK

V obliki lepe revije je izšel bilten Društva slovenskih književnikov «Le livre slovene». V tej prvi številki je navedeno, da bo izhajal vsake tri mesece. V prvi številki, ki je natisnjena na lepem papirju, so prispevki Božidarja Borka, Alojza Gradnika, Vladimira Kralja, Daneta Zajca, Jožeta Udoviča, Dominika Smoleta, Vasje Predana, Andreja Hienga, Cirila Zlobca, Lojzeta Krakarja, Filipa Kumbatoviča, Srečka Kosovela, Ceneta Vipotnika, Dragotina Cvetka, Franceta Brenka. Revijo krasijo reprodukcije knjižnih ilustracij in drugih slovenskih slikarjev, objavljenih pa je tudi več portretov sodelavcev. Nekaj pesmi je ponatisnjenih iz raznih antologij in tako imamo v biltenu tudi angleške in italijanske prevode. Čeprav je poudarek na knjigi, pa nam že samo imena Kumbatoviča, Cvetka in Brenka kažejo, da si je bilten nadel nalogo, informirati bralce tudi o slovenskem gledališču, glasbi in filmu. Iz srca želimo, da bi bilten v polni meri dosegel namen, zaradi katerega je začel izhajati.

«Forma viva» 1963 v Sloveniji

LJUBLJANA, 1. — Na letošnjem tretjem mednarodnem simpoziju kiparjev «Forma viva», ki bo kot pretekla leta v Portorožu in v Kostanjevici, bo sodelovalo 21 kiparjev iz dvanajstih držav. Za simpozij se je prijavilo okrog 50 kiparjev, toda komisija je izbrala najboljše in najbolj ugledne likovne umetnike. Med drugimi se bosta simpozija udeležila Hubert Dalwood iz Anglije in Alao Calo iz Italije.

Ogromna vsota za dela impresionistov

LONDON, 12. — Na včerajšnji dražbi v londonski galeriji Sotheby so prodali raznim kupcem 49 del francoskih impresionistov (med temi so Monet, Degas, Toulouse-Lautrec, Sisley, Pissarro, Cezanne, Renoir, Van Gogh, Gauguin, Seurat in drugi) za skupno vsoto 1.043.590 funtov šterlingov. To je nov «svetovni rekord» za prodajo del iz dobe impresionizma. Sliko «Le pont du chemin de fer a Argentueil» Moneta so prodali za 77.000 šterlingov, Gauguinova «La ronde des trois Bretonnes» je šla za 75.000 šterlingov in Renoirova «Les fillettes au chapeau» za 61.000. Tudi druga dela so bila prodana za znatne vsote. Slike, ki so bile naprodaj, so bile last škotskega brodolastnika Williama Cargilla, ki je umrl preteklo leto.

* * *

RIM, 10.— V okviru prireditev, ki jih pripravlja rimska pakrajinska ustanova za turizem v gledališču Ostica Antica, bo prve dni julija prvič v italijanskem prevodu uprizorjeno Senecovo satirično delo «Apokolokintosis». V prvih dneh avgusta pa bo nastopila skupina gledališča Piraikon; na sporedu so Ajshilove «Hoefore» in «Evmenide», Evripidova «Medeja» ter Sofoklejeva «Elektra».

Tudi v Monacu napredujejo...

MONTECARLO, 12. — Mladi ljudje iz Monaca se bodo lahko poročili pred 30. letom brez dovoljenja staršev. Zadevni zakonski osnutek so včeraj odobrili člani zbornice na javni seji. Zakonodajna komisija je predložila ukinitev člena civilnega zakonika iz Monaca, ki je do sedaj določal starost 30 let kot mejo za svobodno sklenitev zakona.

Četrtkova črtica

Kupčija

Ob pol treh je imel sprevod kreniti od dekličine rojstne hiše do pokopališča, toda že dolgo pred to uro so se začeli zbirati pogrebci. Stali so na začetku steze, ki je peljala na pokopališče, in čakali. Dom umrle je gledal na stezo, in tako bo sprevod končal pot, komaj jo bo dobro začel. Meščani in sosedje so se pomešali z možmi iz doline in z gričev, in z ribiči iz zaliva, v katerem je utonilo dekle; in vsakdo je spregovoril o grozljivosti nesreče, brž ko je prišel do gruče znancev, potem pa je pogovor obrnil na tekoče zadeve mesteca.

John Mawhinney je prikoračil po stari poti, ki je vodila v Ballyshanon, in ko je stal ob cesti, je ustavil Jamesa O'Hara.

«Kako si kaj, James?» je rekel.

James O'Hara, slok lisjaški dedec, se je obrnil, ko je zaslišal Mawhinneyev glas. «Oh, za silo kar gre,» je odvrnil. «Rinem. Kako pa ti?»

«No, niti ne tako slabo. Človek božji, to je pa grozno žalostna stvar s to punco!»

«Je, je. Jej, spomnim se je še, ko je bila tolikšna — isto dekletce!» Ko je to govoril, je spustil dlan do višine kolen. «Pa imenitna punčka je bila! Hono- Vedno je imela pripravljen odgovor, pa če si ji še kaj takega rekel, tako je bila bistra!»

Dvignil je pogled in ugledal Johna McClurga, ki je prihajal bliže. «Si to ti, John?» je rekel.

McClurg, velik dedec z obrazom kot polna luna in z drobnimi nasmejanimi očmi, je prisopihal do njiu.

«Kdo pa drug,» je odvrnil na Jamesov pozdrav.

«Na semanji dan sem te videl na trgu,» je rekel Mawhinney, «pa nisi gledal na mojo stran in tako me nisi videl. Si dobro prodal živino?»

«Ja niti ne tako slabo. Lahko bi jo bolje, in lahko bi jo slabše.»

«Si prodal tisto teličko, ki si jo imel na sejmu?»

«Nisem. Za tisto ceno je nisem hotel dati —»

O'Hara ga je udaril po laktu. «Si prišel na pogreb?» je rekel.

«Nekaj so govorili, da bo ob pol treh,» je odvrnil Mawhinney, «ampak po mojem bo pozneje. Kaj — saj še vlaki pridejo od tam in iz Derryje! In kosilo bodo tudi hoteli imeti, ko stopijo dol. Tri bo, preden se bodo sploh pokazali skozi vrata!»

«Jaja, tako bo,» je rekel James O'Hara, potem pa se je obrnil k Johnu McClurgu. «Pa si jo drago cenil, tisto teličko?» je vprašal.

McClurg je odgriznil kos dolge, uvite, ogabne klobase tobaka, in ko ga je nekaj časa valjal po ustih, je pljunil rumeno slino čez plot in rekel: «Ti bi lahko rekel, da sem jo predrago, jaz bi pa lahko rekel, da sem jo prepocenil!»

«Jaz sem jo še videl,» je povedal Mawhinney, «preden je šla v vodo, pa še smejala se je in šalila, kot le kaj! O, bog nas varuj take smrti!»

«Presneto dolgo so jo iskali!»

«Dolgo, dolgo.»

«Na pet funtov si jo cenil, teličko, John McClurg?» je rekel O'Hara.

«Na pet, pa še precej gor!»

«Našli so jo prav na mestu, kjer je šla na dno,» je pletel dalje Mawhinney z glasom, ki je pripovedoval neštetokrat ponavljano zgodbo. «Jej, če pomisliš, kam se nazadnje vrne telo!»

«Jaja!»

«Kdo pa je tisti v škricih in cilindru, ga poznaš?» je vprašal možak poleg Mawhinneya, ko je nekdo v fraku potrkal na vrata pokojničine hiše.

«Se nikdar ga nisem videl,» je odvrnil Mawhinney. «Tujec bo v mestu, po mojem že. Ga ti poznaš, James?»

«Ne,» je odvrnil O'Hara. «Mogoče je prišel z vlakom. Poštni je že pripeljal. Lej ga. Thonderjev Potrick Magrath je s poštnim vozom že okoli vogala!»

«Mogoče pa res!» Mawhinney je poprijel pripoved. «Si bral, kaj je v Derryjskem dnevniku pisalo o njej?» je rekel. «Kar lepa stvar! In tista mlada s poštnega urada je napisala še pesem zraven!»

«Ja, sem videl. Čedno. Nisem si mislil, da bi tista zmogla kaj takega!»

«Ja, zakaj pa ne, saj je v državni službi, ne?»

Dva mladeniča, od katerih je eden nesel dragocen venec, sta prišla do vrat, in takoj so ju spustili noter.

«Križana gora, poglej si samo ta venec!» je vzkliknil John Mawhinney. «Jej, ta je pa moral nekaj veljati!»

«Ja, saj so ga kupili fantje od Y.M.C.A. Z enim od njih se je mislila poročiti. Nisi nikoli slišal o tem?»

«Ne. S kom pa?»

«Menda z mladim McCrackenom!»

«Kaj! S tistim?»

«Ja. Temu se je tudi pobesil nos, kaj! John McClurg, bi jo dal za šest funtov?»

«Mogoče bi jo, če bi mi jih kdo ponudil!»

«Marsikdo bi dal takle venec za punco, po mojem že!» je rekel John Mawhinney.

«Ja, to je pa res. Se pa neha pobožnost, kjer se smrt začne! Pa si mi jih mislil ti ponuditi, James?»

O'Hara je stopil malo preč od gruče in se spet vrnil, prskaje tobačno slino predse. «Ja, ravno sem si mislil — bog ve, ali bi jo dal, če bi ti jih kdo ponudil! Jaz ti ne bi mogel ponuditi več kot pet funtov!»

«Ja, toliko je pa isto kot nič! Za ta denar se že ne ločim od nje!»

«Zdaj se jih je pa že precej nabralo,» je rekel O'Hara in se obrnil k množici. «Po mojem bo lep pogreb!»

«Bo, bo. Lepše sem pa tudi že videl. Takrat, ko je umrl doktor Cochrane. Se spomniš? To je bila procesija in pol!»

«Ja, takrat je pa bila. Skoraj za miljo dolga!»

Vrata so se počasi spet odprla, prikazali so se možje, ki so nosili rumeno krsto na ramenih. Globok mir se je spustil nad vaško cesto, vse glave so se odkrile, in tu pa tam si je kakšna ženska z naglavno ruto ovila obraz in zajokala. Pogrebci so zanesli krsto prek ceste na stezo,, ki je peljala na pokopališče, ljudje s ceste so stopili v korak z njo in počasi šli proti grobu. Iz zvonika je mehko potrkavalo, in v hiši, iz katere so ravnokar prinesli truplo, je bilo slišati žensko tožbo in jok.

«Šest funtov ti bom dal za tisto tvojo teličko,» je rekel James O'Hara, ko je šla krsta mimo.

«Ah, bog ji daj mir in pokoj!» je zamrmral McClurg. «Za manj kot šest funtov deset je ne pustim!»

«Jaz pa ne morem dati več kot šest!»

«Ja, je pa ne dobiš. Šest funtov deset, pa konec besedi!»

«S teboj se pa res ne da govoriti!»

«Kaj da ne!... Mogoče je pa boljše, če umreš mlad, kot pa star!»

«Res ne misliš nič spustiti?»

«Ne!»

«So že na pokopališču... Pojdi, greva dol v Maloneyevo krčmo, da zalijeva kupčijo.»

ST. JOHN ERVINE

Mihec in Jakec

— Jakec, kej se te ne zdi čudno, de gre svet naprej jn prouzaprou nimamo ne papeža jn ne governa, Jn vselih se živi?

— *Prou res. Tudi meni se zdi čudno. Ma jest mislem, de tu lahko dera samo an cajt, zatu ke pole pej res ne be šlo več naprej. Sej zdej bo hmali začnu konklave jn tudi Moro bo pršo an bot do kašne odločitve.*

— Posluši, jest sm brou, de je tudi pr kardinalah koker pr demokristjanah; de jemajo tudi uani dorotejce, morotejce, fanfanijevce jn še vse sorte druge partite jn de tudi uani se bojo šli koker pr governi: «če vzameste njega, jest ne pridem zraven» al pej: «če česte de sm za vas, moreste vzet tudi njega!» Jn tam pej, de je tudi koker pr združeneh narodeh, de so kardinali vseh sort narodov jn de taljanski kardinali držijo bol vkep; de francoski jn nemški jn belgiski kardinali spet držijo vkep, de kardinali z Južne Amerike so spet namalo zase jn drugi glih taku. Jn de zdej se bo šlo tudi za tu, al bo papež Taljan al ne jn de zatu so u Rimi namalo u skrbeh. Zatu ke pravejo, de za bet za papeža jemajo narbol pratiko Taljani jn de drugi se ne zastopejo dosti jn de je treba forte ahtat. Pole se bo šlo tudi za tu, al bo papež napreden, de bo delau naprej, koker Janez XXIII., al bo pej tašen, ke bo spet vse razdrou, kar je ta vre naredu. Jn zdej pej je nevarno jn težko se zment, al nej bo napreden al ne, jn Taljan al ne. Jn lahko de najdejo kašnega, ke je ano, ma ni drugo. Denmo reč, de se narprej zglihajo, de more bet napreden, ma pole se skaže, de napreden je samo Taljan, ma pole pej de se postavijo gor Francozi al pej Nemci jn de rečejo: «ne, mi čemo jemet an bot svojga papeža!» Zdej je treba videt, al bo... prevladal nacionalni al svetovnonazorski moment...

— *E, ma Mihec, govoriš, koker de be se šlo za politiko!*

— Ma prou taku! Tudi pr njeh je levo krilo, desno krilo, center jn taku naprej. Denmo reč, naš Katoliški glas je desno krilo. Uan gvišno ni biu dekordo sez delam Janeza XXIII. zatu ke se je glih zadne cajte forte jezu, zatu ke so se nekšni mladenči denili dekordo za an izlet jn uan je vre šimfau, de tu ni prou jn prou gvišno tudi ni mogu bet dekordo, de je pokojni papež jemu na vižiti zeta od Hruščova. Ma se zna, papež je biu še živ, jn taku ni reku neč. Ma boš vidu, de bojo ben dali vedet, de tu ni blo prou.

— *Ma je res politika grda reč!*

— Znaš, koker se vzame. Če delaš grdo politiko, je grda, ma če delaš dobro jn prou, je lahko tudi dobra. Ma jest rečem, de je bulše, če pestimo te diškorše jn mislemo rajše na festival popevk, ke bo v soboto jn nedelo u Avditorji jn de se kupemo za tu prložnost novo srajco, zatu de bomo lepi.

— *E, dragi Mihec, vidi tle: jest sm si vre kupu novo kravato, zatu de bom delau lepo figuro. Zatu ke u soboto moremo bet vsi novi, zatu ke bojo tudi pesmi nove, orkester nov, pevci novi, njeh obleke tudi, jn vse.*

— Ben, alora se videmo u soboto?

— *Kepej!*

SPOMINI NA PRED KRATKIM UMRLEGA SLIKARJA

Birolla po sili apneničar po srcu pa slikar

Smrt bratov ga je spravila na vodstvo podjetja - Spomini na dunajska leta - Skica lesene hiše, ki se je po naključju ohranila

Z akademskim slikarjem Gvidonom Birollo sva se poznala nekaj manj kakor pol stoletja. Po prvi svetovni vojni sem prišel za učitelja v Škofjo Loko in Birolla je večkrat prišel tja, v rojstni kraj svoje matere. Tudi pozneje sva se dostikrat srečala in her je tii Birolla zmeraj prijeten sobesednik, jaz pa sem ga rad poslušal, mi je marsikaj razkril iz svojega življenja. V času, ko je imel apnenice v Zagorju ob Savi, sem ga nekajkrat obiskal v njegovem domu poleg zagorske postaje. Njegov dom je izžareval prijetno vzdušje, polno dragocenih originalov. Birolla, čeprav je vodil apnenice v Zagorju in pozneje v Kresnicah nad Litijo, je bil po duši zmeraj več umetnika kakor gospodarstvenika. Imel je rahločutno srce.

Dobro vem, da je delal v času gospodarske krize, v desetletju pred drugo svetovno vojno, z izgubo. Apno ni šlo v promet, ker ni bilo denarja za gradnje. Konkurenca med apneničarji je bila huda. Nekateri so ugaševali svoje peči, da jih ni zadušila kriza.

Birolla pa mi je sam večkrat tarnal:

«Nimam srca, da bi ustavil delo, ko pa živi nekaj desetin družin od mojih apnenic. Ko bi ustavil delo, bi bili ljudje na cesti in njihovi otroci brez kruha. Tega pa ne bi mogel storiti». Tako je imel vsak dan izgubo in je zato lezel v gospodarske težave, peči pa le ni pogasil.

Za novo leto je otroke svojih delavcev zmeraj razveselil z darili, med njimi so bile tudi knjige.

«Rodil sem se v Trstu (dne 12. junija 1881 — pravkar bi imel 82 let). Moj oče je bil tržaškega porekla, mati pa Gorenjka iz Loke».

Oče je umrl razmeroma mlad in mati je ostala s tremi sinovi. Najstarejši Jože je vodil apnenice v Zagorju. V tem kraju imajo odličen apnenec. V Zagorju je tisti čas, že pred prvo svetovno vojno delovalo kar pet apneničarjev: rudniške apnenice, Birollove, Tauferjeve (lastnik je bil oče pesnice Vide Tauferjeve) ter dva domačina: Mirko Weinberger in Mihelčič. Sprva so imeli vsi še apnenice na starinski način, tako imenovane poljske apnenice. Prvi, ki so se modernizirali, so bili Birollovi, ki so zgradili dve jaškovi peči, za njimi so se modernizirali še drugi.

«Slikar bom!»

«Že v mladih letih sem imel veselje do slikarskega čopiča, zato sem bil vesel, da sta se moja dva brata odločila za gospodarsko dejavnost. Pa mi v tem ni bilo prizanešeno. Brata Jožeta, ki je vodil zagorske apnenice, je doletela nesreča pri delu v kamnolomu. Nekoč — leta 1910 — se je sprožila v našem kamnolomu skala, ki je zdrvela zviška in je zadela Jožeta v glavo. Ubilo ga je in zagorske apnenice je prevzel brat Janko». — Tako mi je pravil Birolla.

Njegovega brata Janka sem dobro poznal, ko sem bil pozneje učitelj v bližnji Litiji. Tudi ta je umrl zelo mlad — leta 1927 — in ko smo se poslavljali na njegovem grobu, sem spregovoril celo poslovilne besede v imenu litijskih Sokolov. Potem je prevzel vodstvo apnenic Gvido.

«To mi je prekrižalo moje umetniško delo», mi je večkrat tarnal, ko ni imel časa za čopič in paleto. Včasih smo se srečavali na prijaznih zasavskih hribih. Birolla je rad planinaril, tudi njegova soproga je bila vneta planinka in srečanja na Sveti gori nad Litijo in drugod so bila prijetna. Birolla je znal vnesti v planinsko družino značilen pečat intimnosti in prijetnega razvedrila. Kadar se je oglasil s šalo, jo je podal prefinjeno: vedno je kazal obraz resničnega umetnika, človeka z globoko dušo.

«Škofja Loka je biser Slovenije»

«Rad bi imel moč in čas, da bi ohranila moja priljubljena Skofja Loka svojo častito starinsko podobo», mi je večkrat dejal. Zadnja leta sva se mnogokrat srečala v ljubljanski kavarni Union; takrat je bil navadno v njegovi družbi tudi njegov prijatelj iz mladih let akademski slikar Maksim Gaspari.

Birolla mi je pripovedoval: «Loka je slovenski Nuernberg, le da tega ne znamo ceniti in ohraniti, kar so nam ustvarila stoletja. Za vzor naj bi nam bili Francozi s svojim zgodovinskim mestom Carcassonom. Obdano je z obzidjem, in ljudje brez posluha za zgodovino so ga začeli rušiti. Pa je uspelo prijateljem starega Carcassona, da so oteli stari del mesta z obzidjem, novi mestni predel pa so zgradili izven obzidja. Zdaj je stari Carcasson turistična zanimivost, ki pripelje dnevno veliko turistov na ogled starega, lepo ohranjenega srednjeveškega mesta», mi je pripovedoval Birolla. «Tako bi lahko storili tudi mi z našo srednjeveško Loko.

Lesena hiša v Hosti pri Loki

Birolla je našel v okolici Skofje Loke obilico motivov. Bil je slikar domačih zanimivosti in starosvetnosti. Zmeraj je nosil s seboj skicirko in si «zapisoval» motive.

Pravijo, da ima vsaka knjiga svojo zgodovino. Slikarji pa vedo, da imajo tudi domala na vsako sliko kar zanimiv spominek.

Naj povem Birollov spominek na staro kmečko hišo v vasi Hosta ob Sori. Ta vas leži ob cesti iz Loke proti Ljubljani, v bližini Gosteč, od koder je doma slovenski pesnik Cvetko Golar. Hostarjeva hiša v Hosti je lesena in je ena najstarejših lesenih hiš na Gorenjskem. Ni čuda, da je pritegnila pozornost slikarja Gvidona Birolle že v mladih, dijaških letih.

«Večkrat sem jo šel gledat in slikat. Slikal sem jo v raznih tehnikah, s svinčnikom in v olju. Tam sem bil tudi pred nekaj leti», mi je pravil Birolla. «Tedaj sem imel s seboj fotografski aparat in sem posnel to starinsko zgradbo na film. Tedaj je prikrevsal iz hiše očanec, bil je stari Hostar in se je zapletel z menoj v razgovor. Gotovo je bil vesel, da sem prišel snemat njegovo leseno domačijo».

Birolla mu je povedal, da je hišo že večkrat slikal. Tedaj pa je dejal očanec: «To bajto so prihajali slikat že v mojih mladih letih. Nekoč jo je risal mlad študent. Ko je šlo risanje h koncu, je nenadoma prihrumela nevihta in je prisilila mladega slikarja, da se je zatekel v hišo. Nevihto je prevedril pri nas. Ko se je poslovil, mi je pustil sliko in dodal, da se bo oglasil še kdaj kasneje in bo sliko takrat dokončal. Potem pa ni več prišel in zdaj hranimo to sliko za spomin», je dejal starec.

Birolla pa mi je dokončal štorijo takole:

«Bil sem začuden ob starčevem pripovedovanju in radoveden, kdo neki je slikal v mladih letih sedanjega gospodarja njegovo privlačno bajto. Zaprosil sem ga, naj mi to sliko prinese. Odšel je v hišo in se vrnil s skico. Nemalo sem se začudil, ko sem jo prijel v roke. Risba je bila — moja, ena izmed mojih prvih. Nanjo sem pozneje popolnoma pozabil in tako je ostala moja prva skica pri Hostarjevih v Hosti. Upravičeno je nama z očancem spominek privabil nasmeh na usta obraza...».

Poslednja leta je bil Gvido Birolla stalen gost ljubljanske kavarne Union. Tu sta se dobila z Gasparijem vsako dopoldne pri skodelici turške kave in sta prebirala domače in tuje liste. Pa se tudi pogovorila o dnevnih zanimivostih. Kadar sem prišel iz Litije v Ljubljano, sem se tudi jaz oglasil v kavarni.

Takole mi je pripovedoval o najnovejših spominih Gvido Birolla: «Ko sem dokončal ljubljansko šolo, sem se odločil za akademijo na Dunaju. Mladi slovenski slikarji, ki so študirali na Dunaju, smo se ločili po naših slikarskih stališčih. Eni so bili za modernizem, ti so si ustanovili leta 1902 klub Savo; vanj so pristopili ekspresionisti. Nekaj nas pa se je navduševalo za slovensko nacionalno umetnost, za ljudski realizem. Vsi ti smo bili vneti za drugo slikarsko društvo, ki smo mu vzdeli ime «Vesna». Glavni steber «Vesne» je bil Saša Santel, ki je postal tudi njen prvi predsednik. Clan «Vesne» je bil tudi Hinko Smrekar in seveda tudi midva z Gasparijem», mi je pripovedoval Birolla.

«Temelje «Vesne» smo položili v Skofji Loki, kjer smo se večkrat sestajali mladi umetniki. Na Dunaju pa smo imeli klubov lokal v III. okraju. Stalno pa smo se sestajali v kavarni hotela Wien, ki je bila v bližini tedanje dunajske univerze. Tu smo bili kuhani in pečeni. V našo druščino je prihajal stalno tudi Ivan Cankar, ki je bil mož darežljive roke.

Skozi borbe do zmage

Čeprav smo živeli na Dunaju v začetku tega stoletja in je bil Dunaj še središče velike države, kjer je imela glavno besedo nemško orientirana družba, mladi dijaki z juga nismo utonili v tujem morju. Brž ko smo prišli na Dunaj, smo slovenski študentje stopili v stik s tovariši iz Hrvatske in Srbije in drugih južnoslovanskih pokrajin. Najprej smo si usta-

(Nadaljevanje na 6. strani)

Tipične kraške hiše

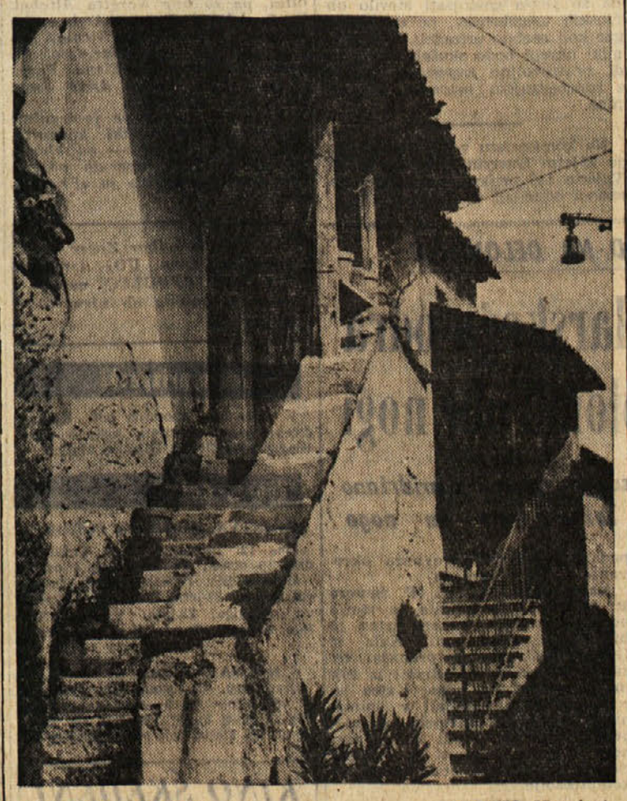

MOTIV S PROSEKA (Foto M. Magajna)

HOROSKOP

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Ne izgubljajte dragocenega časa, ki ga brškone ne boste mogli več nadoknaditi. Ohranite v tajnosti neko čustvo, ki se še ni povsem oblikovalo.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Sprejmite rade volje nasvete, ki vam jih bodo dali predstojniki. Zanimiv razgovor med prijatelji.

Dvojčka (od 21. 5. do 22. 6.) Imeli boste prosto pot, ne odlagajte še naprej z uresničitvijo svojih načrtov. Zaradi nekaterih nepredvidnih besed bo ogroženo neko prijateljstvo.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Skušajte sprejeti neko kritiko, ne da bi se zaradi nje užalili. Zagotovljeno vam je telesno in duhovno ravnovesje.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) V svojih najnovejših poslovnih stikih boste sprejeli nekatere nadvse zanimive predloge. Utrdite si svoje prijateljske vezi.

DEVICA (od 22. 8. do 22. 9.) Pazite se pred pobudami, ki bi utegnile postati predmet kritike vaših predstojnikov. Manjši nesporazum v družini.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Danes je naravnost odlični dan za začetek razgovorov z nekaterimi zelo spretnimi osebami. Vaša zadržanost in diplomatičnost bosta zelo ugajali nekemu novemu prijatelju.

SKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Ne bojte se iti do konca neki tvegani, toda zanimivi akciji. Dobro prijateljstvo bo ogroženo zaradi nekega neutemeljenega nezaupanja.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Preden se lotite nekega precej tveganega posla, se najprej prepričajte o solidnosti svojih argumentov. Zelo verjetno boste prejeli darilo, ki bo v skladu z vašim okusom.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Pobude vaših tekmecev so trenutno zanimivejše od onih, ki ste jih sprejeli vi. Vskladili boste svoj okus z onim drage osebe.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Neka premestitev bo poenostavila vse probleme ter omogočila odpravo daljšega spora. Predlog, ki ste ga dalj časa omaloževali, se vam bo zdaj zdel sprejemljivi.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) V finančnem pogledu zelo zanimivo in razgibano jutro. Srečne ure v družini.

MODNI KOTIČEK

Letos spet živopisani vzorci

Izbira teh je velika, toda tudi enobarvne obleke so v veljavi

Enobarvne obleke so resda vedno lepe in elegantne, toda nič ni mikavnejšega in bolj privlačnega v toplih poletnih mesecih od živopisane vzorčaste obleke. Zato si vsaka takšno obleko zaželi, pa čeprav ji modni eksperti še tako svetujejo enobarvne, predvsem pa bele obleke.

Vzorčaste obleke so na nas kot resnične znanilke poletja — sonca, in lepega vremena. In čeprav se vreme še kisa ter prihaja letošnje tako zaželeno poletje zelo počasi, je vsaka izmed nas zelo vesela, če je obogatila svojo poletno garderobo z novo vzorčasto obleko. Že sam pogled nanjo jo razveseljuje — ko jo bo pa lahko še uživala, se bo čutila v njej pomlajeno in prerojeno.

No, in kakšne so letošnje vzorčaste obleke? Izbira je tako bogata, da jih ne bi naštele tudi, če bi porabile pol strani časopisa. Moderno je vse, da je le živo in svetlo. Med kombinacijami barv, ki prihajajo najbolj v poštev, so naslednje — vsi odtenki rumene barve v kombinaciji z zeleno, modro in rožnato barvo, vsi odtenki rožnate barve v kombinaciji s črno, zeleno, rumeno in oranžno barvo, in, predvsem, kombinacija črno-belo, ki je že od nekdaj najbolj efektna in ohranja tudi v letošnji garderobi prvo mesto.

Takšne obleke ne potrebujejo kompliciranih krojev. Zadostuje že blago. Linija pa mora biti zato zelo enostavna in brez vsakih okraskov. V glavnem so takšne obleke krojene gladko po telesu, z večjim ali manjšim vratnim izrezom in s pasom iz istega blaga, ali pa tudi brez pasu. Vse te obleke so brez rokavov. Če pa že imajo rokave, potem so krojene kot «chemisier» z moškim ovratnikom in s tričetrtinskimi rokavi, ki se končujejo z visokimi manšetami.

Za letošnjo hladno pomlad priporočajo šale, ki si jih lahko same spletemo

Če smo se odločile za vzorčasto obleko iz prave svile, organdisa ali chiffona, potem mora biti, seveda, kroj nekoliko drugačen: bogato nabrano ali nagubano krilo ter ovratnik v obliki pentlje. Če je blago zelo prozorno, potem moramo nositi pod takšno obleko primerno kombinežo, ali nálašč za to napravljeno spodnjo obleko.

Upamo, da nismo ustvarile z našim današnjem člankom med čitateljicami psihoze, da so vse enobarvne obleke za v koš. Nasprotno — rekle in poudarile smo, da so enobarvne obleke vedno lepe in elegantne. Samo naša želja, da se rešimo spominov na grdo zimo in pomlad nas sili, da si želimo spremembe in to nam brez dvoma prinese nova vzorčasta obleka.

Uspeh Oskarja Kjudra v Dubrovniku

Tržaškega glasbenika Oskarja Kjudra prav gotovo ni treba predstavljati. Kdo ga pri nas na Tržaškem ne pozna, saj ga srečujemo povsod, kjer je količkaj v zvezi z glasbo. Toda mladi tržaški glasbenik se ne uveljavlja le pri nas, v našem ožjem okviru, pač pa poseže njegova dejavnost tudi preko meja in prav pred kratkim je bil na gostovanju v Dubrovniku, kamor so ga povabili, da bi vodil tamkajšnji Gradski orkester na koncertu, ki je bil 24. maja v znanem Knežjem dvoru. «Dubrovački vjesnik» je o tem koncertu in o dirigiranju Oskarja Kjudra objavil sledečo laskavo oceno:

«Za koncert Gradskega orkestra, ki je bil 24. t. m. v atriju Knežjega dvora, je vladal močnejši interes dubrovniškega občinstva. Trije gostje, ki so sodelovali v uresničenju programa, so pripomogli k temu, da je bil koncert zelo dobro obiskan. Za dirigentskim pultom je stal tržaški Slovenec Oskar Kjuder, kot solista pa sta nastopila študenta glasbene akademije v Sarajevu violinist Žarko Grego in Gašpar Pastor, ki je igral na violo.»

«Oskar Kjuder se je predstavil kot izkušen dirigent, ki gotovo, z lahkotno in precizno gesto vzpostavlja ravnotežje med orkestralnimi skupinami in uresničuje čistost zvočnih profilov neke v bistvu komorne interpretacije, kateri bogata zvočna imaginacija in močan temperament daje sokove prepričljivosti in dramske intenzivnosti tam, kjer je to terjala vsebina izvajanega dela. Tako je v Schubertovi «Nedokončani simfoniji» prihajala do izraza elementarna sila in monolitnost edinstvenega toka glasbenih misli, pretkana s prelivi emotivno-lirične pircde. Gotovčevo «Kolo» iz «Ere» pa je odražalo živopisen kolorit in bujni polet našega narodnega melosa. Z druge strani je v Koncert za violo Karla Stamitza — ki ga je na violo izvajal Gašpar Pastor — Kjuder z odmirjenim doziranjem tonov, s svežimi in še lastečimi dinamičnimi prelivi ter z jasno artikulacijo zelo prepričljivo prikazal vsebinske in stilne vrednote tega dela, v Violinskem koncertu v g-molu Maksa Brucha, — ki ga je izvajal violinist Žarko Grego — je podčrtal vzbudljive akcente, odkrival romantična sanjarjenja in uresničil plemenito in bujno zvočnost. — Orkester je zelo dobro reagiral na gibe gosta — dirigenta in se v celoti podvrgel njegovi koncepciji».

Kaj pomeni ta laskava ocena in tolikšen uspeh v Dubrovniku, ne bomo posebej poudarjali, saj je Dubrovnik s svojim festivalom «Dubrovniške igre» zaslovel širom sveta. Zato je za dirigenta Kjudra pomembno že to, da je bil tja povabljen. Ker pa je doživel takšno priznanje, je malone logično, da se s tem gostovanjem ne bo končalo. In res, Oskarja Kjudra so že spet povabili na gostovanje v Dubrovnik, hkrati pa tudi še v Sarajevo in Mostar. Kljub temu, da je močno zaposlen, bo ta vabila sprejel in mu želimo, da bi se tako spet v Dubrovniku, kot tudi v Sarajevu in Mostarju ponovno izkazal, kot se je prvič v Dobrovniku.

PREJELI SMO

CICIBAN. List za naše najmlajše. Izdaja Mladinska knjiga v Ljubljani. L. 1962/63. St. 10.

RADIO VELE-VIZIJA

ČETRTEK, 13. JUNIJA 1963

Radio Trst A

8.00 Koledar; 8.30 Promenadni koncert; 9.00 Praznična matineja; 10.00 Maša; nato Orkester George Melachrino. 11.45 Lahka glasba; 12.00 Leopardi: Moralni spisi; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Dolinski Trio; 15.00 Ravel: Bolero; Rimski-Korsakov: Španski capriccio; 15.30 «Tri sestre», drama; 17.40 Lahka glasba; 18.30 Mozart: Trio v G-duru; 19.00 Lepo pisanje; nato Znane melodije; 20.00 Sport; 20.30 Simfonični koncert; nato Dixieland ansambli; 22.45 Od valčka do bosse nove.

Trst

9.30 Orkester p. v. Guida Cergolija; 12.15 Plošče; 12.30 Glasbeni program.

Koper

6.15 Jutranja glasba; 7.00 Prenos RL; 7.15 Glasba za dobro jutro; 11.00 Otroški kotiček; 12.00 in 12.50 Glasba po željah; 13.40 Zbor RTV Ljubljana; 14.00 Glasba po željah; 14.30 Melodije za prijetno popoldne; 15.15 Zabavna glasba; 15.30 Slovenske narodne pesmi; 16.00 Melodije; 17.00 Solisti in zbori; 18.00 Prenos RL; 19.00 Orkestralna glasba; 19.30 Prenos RL; 22.15 Jazz; 22.40 Pesmi v ritmu; 23.00 Prenos RL.

Nacionalni program

6.30 Vreme na ital. morjih; 8.30 Skladbe za godala; 9.05 Nabožna glasba; 10.15 Scarlattijeve skladbe; 10.30 Za sam orkester; 11.30 Koncert; 13.25 Italijanske pesmi po svetu; 14.00 Orkester p. v. Michela Legranda; 14.15 in 15.15 Glasba pod vedrim nebom; 16.15 Salvatore Allegra: «Romulus»; 18.20 Kriza v družini; 18.40 Plesna glasba; 20.30 Sentimentalno popotovanje; 21.00 Spaakova štiridejanka «Beli kruh»; 22.20 Plesna glasba.

II. program

8.00 Jutranja glasba; 8.35 Poje Betty Curtis; 9.00 Italijanski pentagram; 10.40 Glasba za praznični dan; 11.35 Nastopajo pevci; 14.15 Glasba; 14.45 Nove plošče; 15.00 Marino Marini in Riccardo Rauchi; 15.15 Kolesa in motorji; 15.35 Koncert v miniaturi; 16.00 Rapsodija; 16.30 Mali orkestri; 17.00 Ameriška pesem; 17.30 Ciganska glasba; 18.35 Kolesarska dirka po Svici; 18.50 Vaši izbranci; 19.50 Operetni program; 20.35 Turizem kot industrija; 21.00 Simfonična glasba; 21.35 Dva prijatelja in ena pesem; 22.10 Jazz.

III. program

17.00 Hofmannsthal: «Il folle e la morte»; 17.45 Bachove variacije; 18.40 Zgodovina izseljevanja z Juga; 19.00 Albinoni in Anfossi; 19.15 Nemška kultura; 19.30 Vsakovečerni koncert; 20.30 Revija revij; 20.30 Hindenithove skladbe; 21.20 Na programu Dessau in Mahler; 21.45 Upravno sodstvo; 22.25 Duboisova Francoska suita; 22.45 Avtor in kritik.

Slovenija

4.00 Dobro jutro; 8.05 S pesmijo po Slovaškem, Moravskem in Češkem; 8.35 Ob glasbenem avtomatu; 8.55 Prost, ko ptič na veji; 9.25 Operni spored; 10.15 Nova pesmica; 10. 40 Tečaj ruskega jezika; 10.55 Nova popevka; 11.00 Pozor, nimaš prednosti!; 12.15 Ženski vokalni kvartet; 12.30 Pol ure pred trinajsto; 13.15 Obvestila; 13.30 «Kaj slišimo na gorah...»; 14.05 Koncertni plesi; 14.20 Z lokom po strunah; 14.35 Naši poslušalci čestitajo; 15.15 Kvinteta Schearing in Art van Damme; 15.30 Turistična oddaja; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Glasba iz Talijinega hrama; 18.00 Aktualnosti doma in po svetu; 18.10 Ljudski plesi; 18.30 V ritmu bosse nove; 18.45 Kulturna kronika; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Domače pesmi; 20.45 Ansambel Weekend; 21.00 Literarni večer; 21.40 Vodopivec: Jesenski ognji; 22.15 Skupni program JRT; 23.05 Romantičnim plesalcem; 23.20 Iz liričnih pesmi Franza Schuberta.

Ital. televizija

18.00 Film: «Izginulo letalo»; 19.00 Dnevnik; 19.15 Pevsko simfonični koncert; 19.40 Lopezova enodejanka; «Ta ali ona»; 20.10 Sport; 20.30 Dnevnik; 21.05 Almanah; 22.05 Skupno življenje; 23.10 Dnevnik.

II. KANAL

21.05 Dnevnik; 21.15 Dostojevski: «Zločin in kazen» — tretje nadaljevanje; 22.35 Sportni četrtek.

Jug. televizija

Na kanalih 5, 6, 11.

9.00 Prenos svečanega zasedanja Sabora ob 20. obletnici prvega zasedanja ZAVNOH; 11.00 «Boj za obstanek v morju» reportaža; 18.00 Poročila; 18.05 Mendov spored — oddaja za najmlajše; 19.00 Zagrebški tednik; 19.30 TV Obzornik; 19.45 TV pošta; 20.00 TV Dnevnik; 20.30 Rezerviran čas; 20.55 Propagandna oddaja; 21.05 «Odsevi v vodi» — glasbena scena; 21.40 Nemi film; 22.00 Poročila.

Hitra popravila in prodaja TV aparatov pralnih strojev elektrogospodinjskih predmetov

Radio TREVISAN

Trst, Via S. Nicolò 21, tel. 24-018
Popravila: Via Delle Milizie 3, telefon štev. 76-276

Vreme včeraj: najvišja temperatura 24.6, najnižja 17.3, ob 19. uri 19.2; zračni tlak 1016 raste, veter severovzhodnik 4 km, vlage 79 odstotkov, nebo oblačno, 0.6 mm dežja, morje skoraj mirno, temperatura morja 20.4 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, ČETRTEK, 13. junija
Telovo
Sonce vzide ob 4.14 in zatone ob 19.55. Dolžina dneva 15.41. Luna vzide ob 0.22 in zatone ob 11.14
Jutri, PETEK, 14. junija
Metod

POZITIVEN OBRAČUN POKRAJINSKE TURISTIČNE USTANOVE ZA LETO 1962

Skoraj 8 milijard lir je prinesel turizem lani v tržaško pokrajino

V primerjavi z letom 1961 so se dohodki od turizma povečali za 1.400.000.000 lir Lani je prišlo v naše mesto nad četrt milijona italijanskih in inozemskih turistov

V novinarskem krožku je bila sinoči tiskovna konferenca predsednika Pokrajinske turistične ustanove odv. Vollija, kateri je prisostvoval tudi ravnatelj ustanove dr. Rinaldini.

Odv. Volli je časnikarjem razdelil poročilo, ki ga je imel na zadnji seji upravnega sveta ustanove, ter obširno statistično poročilo, ki vsebuje analizo o turističnem prometu v tržaški pokrajini v letu 1962.

Ker so imeli časnikarji na razpolago že dovolj statističnega in dokumentarnega gradiva, se je odv. Volli v svojih izjavah omejil predvsem na vlogo, ki jo ima Pokrajinska turistična ustanova za pritegnitev italijanskih in tujih turistov v Trst in okolico. Med drugim je tudi povedal, da je ukinitev hitre pomorske proge Trst-Benetke z «Aliskafom» povzročilo znaten padec števila potnikov na pomorskih turističnih progah.

Iz njegove obrazložitve je bilo predvsem razvidno, da je tržaški turizem še vedno prehodnega značaja, kar nam dokazuje dejstvo, da je bila lani v Trstu povprečna nočitev tujih turistov 2,07 dneva, v Devinu-Sesljanu pa 5,01 dneva. Odv. Volli je še posebno poudaril, da se mora italijanski turizem zavedati, da so začele Jugoslavija, Grčija in Španija z obširno turistično propagando v državah, ki so bile vedno nekako «italijansko turistično tržišče» in da bo konkurenca teh držav na turističnem področju vedno večja. Sicer pa je priznal, da ima Trst s turisti, ki gredo v Jugoslavijo ali v Grčijo in ki potujejo skozi naše mesto, precejšnjo korist, ker mnogi od njih pri nas prenočijo in si ogledajo mesto.

V torek se je pod predsedstvom odv. Vollija sestal upravni svet tržaške pokrajinske turistične ustanove skupno z nadzornim svetom. V začetku je predsednik odv. Volli počastil spomin umrlega člana upravnega sveta odv. Poilluccija, ki je kot predsednik Avtomobilskega kluba pripomogel k razvoju turizma v naši pokrajini.

Zatem je predsednik obširno poročal o delovanju ustanove v zadnjih mesecih in zlasti poudaril lastno turistično propagando in propagando skupno z drugimi turističnimi ustanovami v deželah Furlanija—Julijska krajina in Benečija. Pri tem je omenil skupno udeležbo na mednarodni turistični razstavi v Muenchenu ter sedanjo udeležbo na razstavi «Italia Produce», ki je v Kjoebenhavnu. Odv. Volli je poudaril to skupno propagandno akcijo, čajti sedaj je treba spričo velikega razvoja motorizacije opravljati propagando v širšem deželnem okviru, kar se izvaja pri nas zlasti v sklopu vseh obrežnih turističnih ustanov od Trsta do Benetk. Predsednik pa je pri tem poudaril, da morajo to skupinsko propagandistično akcijo turističnih ustanov v inozemstvu podpreti tudi sami gostinci s pogodbeno dejavnostjo preko potovalnih agencij. V zvezi s tem je član sveta Rigoletti, ki predstavlja v njem gostince, poudaril, da je pripomba predsednika povsem umestna ter da je treba delo turističnih ustanov spopolniti zlasti z obiski turističnih gospodarstvenikov. Svetnik Rigoletti je dejal, da proučujejo sedaj v Trstu možnost tesnejšega sodelovanja med potovalnimi agencijami in hoteli v tržaški pokrajini, da se okrepi turizem ter da se porazdelijo turisti med vse gostinske obrate.

Predsednik Volli je nato poročal svetu o raznih delih, ki jih upravlja avtonomni tehnični urad delad na podlagi načrtov, ki jih je pripravila turistična ustanova. Tako so med drugim dogradili poslopje ob vhodu v jamo pri Briščikih, kjer morajo zgraditi še priključek na vodovod, da bo ta zgradba služila svojemu namenu. Zaradi pomanjkanja delovne sile pa so se ustavila dela pri gradnji jamarskega muzeja, ki bo tudi blizu te jame. Prav tako je zaradi pomanjkanja delovne sile obtičalo delo na cesti, ki gre od obrežne ceste (državne ceste št. 14) v nabrežinski portič. Na vsak način bodo to cesto vsaj v njenem prvem delu dokončali še to poletje, tako da bodo lahko vozili avtomobili vsaj do gradbišča nove gostinske šole ENALC.

Predsednik je nato sporočil, da upajo, da bo lahko «Dom tujcev» v Sesljanu deloval že v tej turistični sezoni, čeprav so zastala zadnja dela in še ni bilo poskrbljeno za opremo. Nadalje je predsednik omenil razne intervencije za graditev novih cest, ki bi povezovale državno cesto in morsko obalo, tako da bi s tem spodbujali naložbe za gradnjo novih gostinskih obratov na prekrasnem področju, ki se razteza med Grljanom in Devinom. Predsednik Volli je nato omenil udeležbo tržaške turistične ustanove na skupščini Vsedržavne zveze pokrajinskih turističnih ustanov, kjer so ponovno poudarili nujnost novega zakona, ki bo urejeval finansiranje pokrajinskih turističnih ustanov. Ne sme se namreč pozabiti, da gre velika zasluga tem ustanovam, če ima Italija 600 milijard lir dohodka v tujih devizah ter če Italijani sami potrošijo v državi 500 milijard v turistične namene. Zato je popolnoma upravičeno, če ustanove zahtevajo, da država zviša sedanji prispevek treh milijard in pol, ki jih daje pokrajinskim turističnim ustanovam, tako da bodo lahko uspešno opravljale svoje naloge. Zatem je predsednik sporočil, da so na skupščini vsedržavne zveze turističnih pokrajinskih ustanov, ki je bila maja v Taormini soglasno sklenili, da bo prihodnja skupščina leta 1964 v Trstu. Predsednik je tudi povedal, da je v tisku študija o poteku turističnega gibanja v tržaški pokrajini leta 1962. Orisal je potek priprav za «praznik terana in pršuta», ki bo julija na Repentabru. Končno je predsednik obširno poročal o obračunu za leto 1962.

Poročilo o obračunu se ne nanaša le na knjigovodske in finančne postavke marveč omenja tudi splošno dejavnost ustanove ter njeno turistično politiko. Glede tega poudarja, da se je število prihodov turistov v letu 1962 zvišalo na 252.665 v primerjavi z 230.499 prihodi v letu 1961. Spričo tega računajo, da je znašal gospodarski prispevek turističnega gibanja v tržaški pokrajini 7 milijard 626.933.960 lir, kar pomeni 1.400 milijonov lir več kakor leta 1961. Potemtakem je vsaka lira, ki jo je porabila turistična ustanova v Trstu, prinesla v pokrajino 111 lir dohodka. To je zelo pomembno, zlasti če upoštevamo, da je površina pokrajine zelo majhna. Turistično gibanje je tudi ugodno vplivalo na dotok občinstva v kulturne ustanove in v muzeje. Tako je na primer bilo leta 1961 v muzeju Revoltella 11.795 obiskovalcev, 1962. leta pa 15.883. Število obiskovalcev na Gradu se je zvišalo od 197.675 leta 1961 na 238.542 leta 1962. Miramarski grad je leta 1961 obiskalo 93.862 ljudi, lani pa 122.969. To dokazuje, da ne prinaša turizem le gospodarske koristi, marveč da prispeva tudi h kulturnemu, duhovnemu in družbenemu napredku.

Dolgemu in podrobnemu poročilu predsednika je sledilo poročilo preglednikov računov, ki so ugotovili, kako je pokrajinska turistična ustanova kljub skopim sredstvom opravila zelo veliko delo, da bi okrepila turizem na Tržaškem. Pregledniki računov so v svojem poročilu izrazili željo, da bi čimprejšnja ustanovitev avtonomne dežele okrepila turizem na vsem področju.

Po soglasni odobritvi obračuna za leto 1962 je upravni svet izrekel tudi ugodno mnenje o proračunu avtonomne turistične ustanove v Sesljanu za leto 1963, ki je že prvo leto svojega obstoja pokazala, da je življenjska. Za tem je upravni svet sprejel nekaj sklepov, ki se tičejo osebja.

Končno so sprejeli sklep, s katerim so izrekli prefektu ugodno mnenje glede novega turističnega obrata v Sesljanu ter so odobrili izdatek za kolektivno propagando turističnih ustanov iz Benečije in Furlanije — Julijske krajine.

V OKVIRU VELESEJMA

Razstava radiov za avtomobile in čolne

V prvem nadstropju paviljona «D» tržaškega mednarodnega velesejma bodo priredili zanimivo razstavo o radijskih sprejemnih aparatih za potrebe avtomobilov in motonavtike. V tem okviru bodo 23. junija priredili tržaški zlet z nazivom «zemlja-morje», na katerem bodo prikazali najnovejše možnosti radijske opreme na avtomobilih in čolnih.

Na razstavi bodo številna podjetja prikazala dosežke radijske tehnike, zanimive nove modele in med njimi sprejemne aparate visoke frekvence, aparate z elektronskim iskalcem valovne dolžine in podobno. Prikazali bodo tudi aparate, ki niso zanimivi samo zaradi svojih tehničnih zmogljivosti, temveč ki tudi zaradi estetskega videza predstavljajo dejanski okras vozila.

Stavka v podjetju Sartori

Podjetje Sartori je sporočilo, da bo enega delavca odpustilo, enega pa premestilo. Zato je FIOM včeraj opoldne napovedala stavko, ki je imela takojšnji uspeh. Že proti večeru je podjetje sporočilo vodstvu FIOM, da se odpustu in premestitvi delavca odpoveduje.

ZANIMIVA TISKOVNA KONFERENCA V BOLNIŠNICI

Tržaška «umetna ledvica» je rešila že več življenj

Samo v zadnjih desetih dneh so v tržaški bolnišnici s to napravo rešili življenje trem bolnikom

Včeraj je bila v glavni bolnišnici tiskovna konferenca, na kateri sta dr. Legnani in dr. Storici obrazložila novinarjem delovanje «umetne ledvice».

«Umetna ledvica», ki je zelo zapletena naprava, je bila sperimentalno montirana v glavni bolnišnici leta 1961. Po daljših preizkušnjah zlasti na psih, so avgusta lanskega leta začeli s to napravo zdraviti prve bolnike. Zdravnika sta obrazložila, da ta zelo važna naprava za zdravljenje ledvic omogoča, da se bolniku s posebnim postopkom po večkrat zaporedoma zamenja kri v ožilju in se mu tako odstrani iz ledvic vse tiste strupene odnosno škodljive snovi, ki jih je imel v krvi in ki so se nabrale v ledvicah.

Oba zdravnika sta zlasti v preteklem letu obiskala na lastne stroške bolnišnice v Neaplju, Turinu in Pisi, kjer «umetna ledvica» že deluje, da sta se seznanila z delovanjem naprave in tako omogočila, da se lahko tudi v tržaški bolnišnici bolniki uspešno zdravijo. Od lanskega avgusta do sedaj so v bolnišnici s to napravo rešili najmanj pet življenj, od katerih tri v zadnjih desetih dneh. Za nakup «umetne ledvice», ki je stala okrog 5 milijonov lir, je prispevala tržaška hranilnica.

Kardinal Aloisi Masella je poslal miljskemu županu naslednjo brzojavko:

«Sveti kolegij kardinalov je zelo hvaležen vsemu prebivalstvu za izražena sožalja ob smrti papeža Janeza XXIII.».

Otvoritev slikarske razstave v društvu Prosek-Kontovel

V prosvetnem društvu na Proseku so sinoči odprli razstavo tržaških slovenskih slikarjev, ki je bila pred dnevi tudi v prosvetnem domu na Opčinah. Goste in domačine, ki so prihiteli k otvoritvi, je najprej pozdravila predstavnica prosvetnega društva Prosek-Kontovel, Kapunova, nato pa je spregovoril dr. Robert Hlavaty o sodobni umetnosti ter predstavil prisotnim sodelujoče slikarje ter na kratko orisal njihova dela in smeri, ki jih zastopajo.

K besedi sta se oglasila še slikarja prof. Avgust Cernigoj in Klavdij Palčič, nato pa je sledil ogled razstavljenih del slikarjev Cesarja, Cernigoja, Hlavatyja, Lukežiča, Palčiča in Spacala.

Razstava bo odprta do vključno nedelje in vsem vaščanom toplo priporočamo, da si jo ogledajo.

V OBČINSKI GALERIJI

Otvoritev razstave Romana Ukmarja

Približno leto in pol je tega, odkar je tržaški slikar Romano Ukmar zadnjič razstavljal v Trstu v nekoliko vidnejši obliki. Bilo je to, ko se je s štirimi deli udeležil razstave treh tržaških slikarjev v baru-galeriji Tivoli. Ves ta čas pa je neutrudno delal in se pripravljal, da je končno prišel na vrsto v Občinski galeriji, kjer je bila sinoči ob obilni udeležbi občinstva otvoritev njegove osebne razstave. Slikar Ukmar je na stene Občinske galerije razobesil petnajst svojih del iz najnovejše ustvarjalne dobe. Tu pa je tudi nekaj njegovih temper in risb. Vsekakor gre za razstavo, ki zasluži obisk. Odprta bo do 24. t.m. ob običajnih urah: v delavnikih od 10. do 13. ure in od 17. do 20. ure; ob nedeljah in praznikih pa od 10. do 13. ure.

Nastop plesne šole Marie Panzini

Precej ljudi se je zbralo včeraj zvečer v Avditoriju za nekako sklepno produkcijo gojenk plesne šole, ki jo vodi Maria Panzini. Gojenke so nastopile v koreografski fantaziji «Letni časi» Verdija. Poleg skupinskih nastopov so se vrstili plesi večjih solistk, med katerimi je pokazala največ znanja Elisabetta Frontoni, razen nje pa še Dina Narobe, Cristina Zotti in Frida Giacchini. V skupini manjših plesalk, ki so po svoje prispevale k lepi prireditvi, pa so bile Noretta Altobelli, Enrichetta Behar, Ambra Conestabo, Patrizia De Nicolo, Lucilla Dolzani, Ilde Mariuzzo, Simonetta Pasqualis, Elena Particucci, Odilia Prisco, Anna Sirza in Jolanda Wheatley.

Drugi del večera pa je izpolnil sovjetski film «Veliki koncert», nekak izbor plesov — od klasičnih do ljudskih, opernih odlomkov («Ivan Susanin» in «Princ Igor») in pesmi.

Vodstveni odbor Zveze italijanskih žena UDI izreka SILVANI ČEBULEC najprisrčnejša voščila ob njeni 50-letnici.

Slovensko gledališče v Trstu

Danes 13. t. m. ob 20. uri v Ljudskem domu v Križu

Josip Tavčar

V HONOLULU

Igra v treh dejanjih

Prepovedano mladini pod 18. letom

Razstave

Prosvetno društvo PROSEK - KONTOVEL je priredilo razstavo slovenskih tržaških slikarjev.

Razstava bo odprta danes od 10. do 18. ure, v petek in soboto od 20. do 22. ure ter v nedeljo od 10. do 18. ure.

Vabljeni.

La Cavana: Od 14. do 27. junija bo v umetnostni galeriji La Cavana osebna razstava slikarja Caramorija, ki poučuje na Inštitutu za umetnost v Trstu. Razstavil bo svoje najnovejše jedkanice in litografije.

Šolske prireditve

Slovenska industrijska strokovna šola na Opčinah vabi starše svojih učencev in vse prijatelje mladine na zaključno šolsko prireditev, ki bo v Prosvetnem domu na Opčinah danes 13. junija 1963 ob 15. uri.

Na sporedu so: nastop šolskega zbora, recitacije, narodni plesi ter Cijakova mladinska igra z našega podeželja v 2 dejanjih «Iznajdba».

* * *

Ravnateljstvo Industrijske strokovne šole v Nabrežini z oddeljenimi razredi v Sv. Križu vljudno vabi na ogled razstave risb in ročnih del, ki bo v nedeljo 16. junija 1963 od 9. do 13. ure in od 15. do 20. ure v novem šolskem poslopju v Nabrežini.

* * *

Prosek-Kontovel. V nedeljo ob 16.30 bo šolska prireditev osnovne šole s Proseka. Prireditev bo v društveni dvorani na Kontovelu. Program obsega petje, prizore in igro «Skrati».

SESTANEK IZVRŠNEGA ODBORA POKRAJINSKE FEDERACIJE

PSI PODPIRA LISTO ŠT. 1 ZA DEMOKRATIZACIJO ZADRUG

Samo «lista obnove» izraža dejanske zadružne interese, ne pa posebnih interesov strank

Izvršni odbor pokrajinske federacije PSI sporoča, da je včeraj proučil vprašanje volitev za obnovitev upravnega sveta Delavskih zadrug. Odbor je predvsem zavrnil poskus Krščanske demokracije in ostalih strank, ki so dale pobudo za listo «Italijanske demokratične koncentracije», da bi dali tem volitvam čisto strankarski in celo nacionalni značaj. Oguljena trditev demokrščanske propagande, ki skuša dokazati, da je lista št. 1 «Obnove» neposreden izraz komunistične stranke, je samovoljna. Lista «Obnove» je v resnici izraz tržaške federacije vsedržavnega zavezništva zadrug, v katerem so zastopane razne politične struje, ki so enako zainteresirane na demokratičnem zadružništvu. Lista št. 1 vsebuje polovico kandidatov socialistične struje (to je 4).

Po mnenju izvršnega odbora hoče KD v resnici odvrniti pozornost članov zadrug od stvarnih vprašanj, ki se tičejo ustanove. Ta vprašanja so dejanska demokratizacija Delavskih zadrug z vzpostavitvijo starega predfašističnega pravilnika; odločna notranja moralizacija ter obnovitev naloge zbijanja cen na tržišču z odločno borbo proti zasebnim špekulantom, proti vmešavanju monopolistov in v zaščito potrošnikov.

Upoštevajoč ta dejstva ter z namenom, da se doseže prav takšen in nikakršen drug program, podpira PSI listo št. 1 in poziva člane Delavskih zadrug, naj strnjeno glasujejo za to demokratično in ljudsko listo, ki izraža dejanske zadružne interese ne pa posebnih interesov strank.

Pokrajinska seja v torek 18. t. m.

Pokrajinski svet se bo ponovno sestal na redni seji v torek, 18. t.m. ob 18.30. K dnevnemu redu so bile dodane še nekatere točke, med katerimi tudi resolucija pokrajinskih svetovalcev Medanija in inž. Pečenka, ki zahteva naj pokrajinski odbor za stike z javnostjo natisne slovenski prevod Posebnega statuta dežele Furlanija-Julijska krajina.

Nove tarife za taksije

Pokrajinski odbor za cene je odobril nove tarife za taksije. Ukinili so dodatek za povratek praznega vozila v primeru voženj čez meje predmestij. Nove tarife so naslednje: prva tarifa do 800 metrov daljave 200 lir; za vsakih nadaljnjih 800 metrov 100 lir, to je po 20 lir za vsakih 160 m. Po 22. uri 50 lir dodatka k skupni vsoti.

VOLITVE V NOTRANJIH KOMISIJAH

FIOM je zopet dosegla večino v železarni Italsider

Uspeh FIOM tudi v podjetju SITE

Včeraj so se v železarni Italsider v Škednju končale volitve nove notranje komisije, ki so trajale tri dni. Zveza kovinarjev FIOM-CGIL je dobila med delavci 501 glas, to je 59,81 odstotka, Delavska zbornica iz Ul. Duca d'Aosta pa 340 glasov, to je 40,19 odstotka. FIOM bo imela v notranji komisiji 4 zastopnike delavcev, Delavska zbornica pa 2. Med uradniki pa je dobila FIOM 47 glasov in Delavska zbornica 141 ter s tem tudi edinega zastopnika. FIOM bodo zastopali v notranji komisiji Debarbora, Robba, Sarra in Vekjet. Odnos sil je ostal v bistvu nespremenjen, to je 4 proti 3 v korist FIOM, kar je zanjo vsekakor lep uspeh.

Za FIOM so bile uspešne tudi volitve notranje komisije v podjetju SITE, kjer so bile prvič. Vseh veljavnih glasov je bilo 39, od katerih je dobila FIOM večino in s tem dva zastopnika, medtem ko je dobila Delavska zbornica enega.

Na katinarskem mostu lambreta v vespo

Sinoči ob 20.30 so s privatnim avtom prepeljali v bolnišnico 21-letnega barista Domenica Micalija iz Ul. Caccia 13 in 25-letno batistko Liliano Pettirosso iz Ul. iz Ul. Dell'Acqua 16. Oba sta se malo prej peljala po trbiški cesti v smeri proti mestu na lambreti TS 15272. Ko sta dospela do mosta na Katinari sta silovito trčila v vespo TS 32218, ki jo je v nasprotni smeri vozil 18-letni Giorgio Secco iz Ul. Negrelli 30. Do trčenja je prišlo, ker sta oba motorista vozila po sredini ceste.

Micalija so sprejeli na ortopedski oddelek zaradi udarca na levem komolcu z verjetnimi kostnimi poškodbami ter rane na levem zapestju. Ozdravel bo v desetih dneh. Pettirossijeva pa se bo morala zdraviti 5 do 7 dni zaradi udarcev in ran nad desnim očesom, na desnem licu in kolenu ter na levem zapestju. Njo so sprejeli na prvi kirurški oddelek.

Varilni plamen oplazil delavca

Žrtev nesreče na delu je bil včeraj popoldne 25-letni varilec Antonio Grattagliano iz Ul. Cesca 3. V ladjedelnici Felszegy v Miljah, je z varilnim plamenom rezal železno pločevino. Nenadoma ga je oplazil plamen iz cevke varilnega aparata. Z avtom delodajalca so ga prepeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na dermatološki oddelek zaradi opeklin druge in tretje stopnje po obrazu, vratu ter levi roki. Zdraviti se bo moral od 10 do 20 dni.

TEMNA BODOČNOST OBČINSKIH FINANC

Izdatki za osebje znašajo več kot vsi redni dohodki občine

Posebna komisija bo skušala zmanjšati število osebja tudi z možnostjo prostovoljnega odstopa proti ustrezni odpravnini

Kot smo že poročali beleži letošnji proračun tržaške občine tri milijarde 302 milijona 217.000 lir primanjkljaja. Kljub tako visokemu primanjkljaju niso v izdatkih zapopadeni nobeni izredni stroški za kaka večja javna dela ali podobno, temveč se je primanjkljaj povišal izključno zaradi znatno večjih stroškov, ki jih ima občinska uprava za osebje.

Odbornik za finance dr. Rocco je ob predložitvi letošnjega proračuna v svojem poročilu poudaril, da so zaradi vedno večjega primanjkljaja in večjih obveznosti občine zaradi pasivnih posojil perspektive občinskih financ za bodočnost zelo resne.

Kot glavni vzrok vedno večjih izdatkov je odbornik navedel pretirane stroške za osebje, neustrezne redne dohodke, sorazmerno majhna občinska imovina in nezadostni državni prispevek. Občinski odbor, je dejal odbornik, je že v svojem poslovanju od leta 1959 do 1962 menil, da je potrebno sestaviti večletni občinski načrt, ki naj bi predstavljal nekako načrtno politiko. Osnova tega načrta je slonela na pričakovani reformi krajevnih financ. K r pa do te reforme še ni prišlo, se mora občinska uprava ravnati tako, da sestavlja svoje proračune na osnovi najnujnejših potreb. Potem ko je navedel, da so v omenjenem obdobju, kljub vsem težavam, uspeli potrošiti za razna javna dela in druge služnosti v okviru izrednih izdatkov okrog 7 milijard lir, je dr. Rocco dejal, da je gospodarsko-finančni položaj občine v preteklih letih dobil močan udarec predvsem zaradi sledečih negativnih faktorjev: v zadnjih petih letih se je državni prispevek zmanjšal v odnosu na redne dohodke od 31,5 odst. na 24,2 odst., v odnosu na obvezne izdatke pa od 21,4 odst. na 15,9 odst., ali za 1 milijardo 500 milijonov lir letno. V omenjenih petih letih je torej občinska uprava dobila skoraj 8 milijard lir manj državnega prispevka, kot ga je dobivala prej.

Zelo močno pa so se v zadnjih dveh letih povišali izdatki za osebje, in sicer za 1 milijardo 683,450.000 lir ter znašajo sedaj skupno 7 milijard 269,782.000 lir, ali 77 odst. rednih izdatkov, odnosno 104,8 odst. rednih dohodkov (brez državnega prispevka). Nato je poudaril, da porabijo druge večje občine povprečno 40 odst. svojih rednih dohodkov za osebje. Če bi bilo podobno stanje tudi v tržaški občini, bi občinska uprava v letošnjem letu prihranila 2 milijardi 800.000.000 lir, kar bi omogočilo, da bi skoraj uravnovesila svoj proračun.

Odbornik dr. Rocco je nato pripomnil, da jim stalno svetujejo, naj občinska uprava uveljavi vse dodatne davke, ki jih zakon predvideva, kar bi omogočilo, da bi dobila letos povprečno 1 milijardo 327.000.000 več kot sedaj. Dejal je, da je ta vsota zelo vabljiva, da pa bi hkrati znatno obremenila zlasti revnejše sloje prebivalstva. Zato je občinska uprava do sedaj v glavnem zavrgla to možnost in bo skušala povišati svoje dohodke predvsem na račun družinskega davka, ker je še vedno mnogo ljudi z visokimi dohodki, ki niso zadostno obremenjeni.

Glede previsokih izdatkov za osebje pa je odbornik sporočil, da je bila ustanovljena komisija občinskega odbora, ki bo pregledala celoten sestav osebja z namenom, da se skuša zmanjšati število občinskih uslužbencev, ne da bi kogar koli osebno prizadeli. Med drugimi ukrepi bodo skušali uvesti tudi prostovoljno zapustitev službe z izplačevanjem ustrezne odpravnine.

TAJINSTVENO OZADJE DOGODKA V UL. ROMAGNA

Samo pretep ali roparski napad z izginotjem večje vsote denarja?

Enemu od napadenih naj bi zmanjkalo okrog 400.000 lir? Karabinjerji zasledujejo tri neznance, vendar doslej brez uspeha

Od včeraj zjutraj od 6. ure so karabinjerji na sledi trem neznancem, ki so v zgodnjih jutranjih urah v Ul. Romagna napadli in pretepli dve osebi. Predvčerajšnjim zvečer so se štirje prijatelji napotili v mesto na lov za dogodivščinami, proti jutru pa so se ločili, 22-letni pomorščak Giorgio Camassa iz Ul. Pollaiolo 7 in 40-letni Luciano Kralj iz Križa 228 sta se napotila v Ul. Romagna ker sta se hotela naužiti svežega jutranjega zraka.

Kralj je bil nekoliko vinjen in se je vneto pogovarjal s Camassom. Tedaj pa so prišli trije mladeniči, ki so jima začeli oporekati. Beseda je dala besedo in tako je nastal pretep. Kralj in Camassa sta jo izkupila. Kričanje je privabilo na okna stanovalce, ki so poklicali karabinjerje, toda ko so ti prišli na kraj pretepa, so napadalci že izginili. S policijskim avtom so Camasso in Kralja prepeljali v bolnišnico, kjer so Camasso sprejeli na prvi kirurški oddelek zaradi rane na zatilju ter na zgornji ustnici, zdraviti se bo moral 10 dni. Kralju pa so nudili prvo pomoč zaradi udarca na levem licu.

Karabinjerji so uvedli preiskavo, da bi izsledili napadalce. Zelo verjetno je, da pripadajo ti določeni kategoriji ljudi, ki obiskujejo tržaške nočne lokale.

Ni pa izključeno, da ni šlo za navaden pretep, oziroma za medsebojno obračunavanje s še nepojasnjenimi nočnimi dogodivščinami, pač pa za pravcati roparski napad. Baje je imel Kralj s seboj precejšnjo vsoto denarja, menda okrog 400.000 lir, ki pa naj bi mu po napadu izginile. Nekoliko čudno pri tem pa je, da se Kralj baje ne spominja točno, če ni morda denar sam zapravil ali pa kako drugače izgubil ali kam založil. Če je na tem kaj resnice, bodo morali preiskovalni organi seveda razširiti obseg svojih poizvedovanj in raziskovanj.

Z vespo v avto na križišču pri Proseku

21-letni delavec Pietro Furlanič s Kontovela 159 se je včeraj ob 13. uri peljal na lambreti UD 64491, ki jo je vozil 22-letni Bruno Bok iz Palmanove Trg Roma št. 1. Pripeljala sta s trbiške ceste in sta bila namenjena na Prosek. Ko sta dospela na križišče sta se zaletela v Topolino Belvedere TS 16224, ki ga je vozil 60-letni Vincenzo Sannini iz Ul. Giulia 6. Sannini je prihajal z leve in je bil namenjen proti bivšemu sanatoriju na Prosek. Zaradi sunka sta se oba motorista prevrnila, toda medtem ko je Bok ostal nepoškodovan se je Furlanich ranil po levi nogi. S privatnim avtomobilom so ga prepeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na ortopedski oddelek s prognozo okrevanja v desetih dneh.

Pogajanja za sobo s pestjo v obraz

48-letni grški državljan Costtinos Miskos iz begunskega taborišča pri Sv. Soboti je predvčerajšnjim prišel v neko stanovanje v Ul. Valdirivo 22, kjer bi dobil sobo v najem. Ko se je pogajal za najemnino se ni mogel sporazumeti z nekim Arniom, ki ga je naenkrat s pestjo udaril v brado. Ker se je pogajanje zaključilo na tak nenavaden način je Miskos zapustil stanovanje. Toda bolečine so bile vedno hujše, zato se je odločil in prosil za zdravniško pomoč v bolnišnici. Zdravniki so mu ugotovili zlom leve čeljusti ter ga sprejeli na ortopedski oddelek s prognozo okrevanja v enem mesecu.

Karabinjerji s postaje v Ul. Tor S. Piero so uvedli preiskavo, da bi identificirali napadalca in ga prijavili sodnim oblastem.

53-letnemu Giorgiu Ruzzierju, ki stanuje v emigrantskem domu v Ul. Italo Svevo 15, so neznanci ukradli 40.000 lir. Izkoristili so trenutek, ko je Ruzzier zapustil svojo sobo in iz nekega zaboja odnesli omenjeno vsoto.

Na komisariatu v Ul. Cologna pa je 22-letni Guerrino Bencich iz Ul. Valerio 146 prijavil, da so mu neznanci odpeljali vespo TS 11776.

ŽALOSTNA SERIJA NEZGOD NA DELOVIŠČIH

Pri padcu z zidarskega odra si je delavec polomil obe nogi

V bolnišnico so ga sprejeli s pridržano prognozo - Težak tram na nogo

Včeraj ob 10. uri se je na gradbišču nasproti železniške postaje Campo Marzio pripetila huda nesreča, katere žrtev je bil 53-letni zidar Carlo Novel iz Ul. degli Olmi 15. Novel je na šest metrov visokem odru opravljal svoje zidarsko delo. Naenkrat se je nerodno prestopil, izgubil ravnotežje in padel v globino. Delovni tovariši so mu takoj priskočili na pomoč in mu skušali ublažiti bolečine v pričakovanju rešilnega avta RK. Bolničarji so Novela takoj odpeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na ortopedski oddelek, ker si je pri padcu polomil obe nogi. Zdravniki so ga pridržali s pridržano prognozo.

Na gradbišču v Miramarskem drevoredu 69 pa se je včeraj zjutraj ponesrečil 20-letni zidar Antonio Sineri iz Ul. Conti 36. Skupaj z delovnimi tovariši je dograjeval balkon. Pri tem je stal na dva metra visokem odru. Naenkrat mu je verjetno postalo slabo in je padel v globino, ter si izpahnil levo zapestje. Z avtom RK so ga prepeljali v bolnišnico, kjer so mu zdravniki ugotovili tudi verjetne kostne poškodbe in rane na čelu. Sprejeli so ga na ortopedski oddelek s prognozo okrevanja v enem mesecu.

Na gradbišču v Ul. F. Severo št. 84 pa se je zgodila še tretja podobna nesreča, katere žrtev je bil 36-letni zidar Emil Kalc iz Gropade 45. Ko je prenašal težak tram mu je ta zdrsnil iz rok in mu padel na nogo. Kalca so z avtom RK prepeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na ortopedski oddelek zaradi zloma desnega stopala. Zdraviti se bo moral 45 dni, če ne bodo nastopile komplikacije.

Grška ladja v nevarnosti v luki

Na krovu grške motorne ladje «Ilona» se je včeraj premaknila skladovnica hlodov eksotičnega lesa. Zaradi tega se je ladja nagnila za trideset stopinj in voda je vdrla skozi line ter poplavila nekaj kabin. Na kraj nesreče so takoj prihiteli gasilci, ki so v dveh urah dela s pomočjo nekaj črpalk izčrpali vodo iz postavljenih kabin. Naknadno so rešili del tovora, ki je padel v morje in ga spet pritrdili na krov. Ladja je lahko odpotovala že sinoči.

Darovi in prispevki

V počastitev spomina pok. Kocjančičeve mame darujeta Justa in Rudi Blažič 1000 lir za Dijaško Matico.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 12. junija se je v Trstu rodilo 15 otrok, umrle pa so 4 osebe.

UMRLI SO: 77-letna Orsola Comar vd. Rosin, 88-letna Francesca Specar vd. Ferluga, 73-letni Virginio Toffolo, 86-letna Teresa Russ vd. Cesar.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

Biasoletto, Ul. Roma 16; Manzoni, Ul. Settefontane 2; All'angelo d'oro Trg Goldoni 8; dr. Rossetti, Ul. Combi 19; De Colle, Ul. P. Revoltella 42.

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 13. t. m. ob 14. in ob 22. uri barvni film:

«DIMMI LA VERITÀ»
(Povej mi resnico)

Igrajo: JOHN GAVIN in SANDRA DEE

V petek, 14. t. m. ob 16. uri film:

«SALVATORE GIULIANO»

Igra FRANK WOLFF

Kino

Nazionale 15.00 «In Italia si chiama amore» Prepovedano mladini.
Arcobaleno 14.30 «Sentieri selvaggi» Technicolor. John Wayne, Vera Miles.
Fenice 15.00 «Lo spione» Jean Paul Belmondo. Prepovedano mladini.
Excelsior 15.00 «Armi contro la legge» Renato Baldini, Moira Orfei.
Grattacielo 15.00 «Il mio corpo ti appartiene» Marlon Brando.
Supercinema 14.00 «Sherlock Holmes» Cristopher Pher, Senta Berger.
Alabarda 15.00 «La tela del ragno» Technicolor. Glynis Johns.
Filodrammatico 15.00 «Sissi a Ischia (Scampolo)» Technicolor.
Aurora 15.00 «Jules e Jim» Prepovedano mladini.
Cristallo 14.30 «Il diavolo» Alberto Sordi.
Capitol 15.00 «Arsenio Lupin contro Arsenio Lupin».
Garibaldi 15.00 «Le piace Brahms?» Ingrid Bergman. Prepovedano mladini. Zadnji dan.
Massimo 14.30 «Zorro e i 3 moschettieri» Technicolor. Jules Gregi, Maria Grazia Spina.
Impero 15.00 «Lo smemorato di Collegno».
Moderno 14.00 «La bellezza di Ippolita» Gina Lollobrigida. Prepovedano mladini. Zadnji dan.
Astoria 14.30 «La primavera romana della signora Stone» Technicolor.
Astra 15.00 «I 300 di Fort Candy».
Vittorio Veneto 14.30 «Il riposo del guerriero» Technicolor. Brigitte Bardot. Prepovedano mladini.
Abbazia 15.00 «La leggenda di Robin Hood» Technicolor. Errol Flynn
Marconi 14.00 na prostem ob 20.15 «Duello nella Sila». Barvni cinemascope. Fernando Lamas, Liana Orfei in Armando Mestral.
Ideale 14.00 «Sangue e arena».
Skedenj 14.00 «Dimmi la verità» John Gavin, Sandra Dee. Technicolor.

Izleti

Prosvetna društva Ivan Cankar, Slavko Škamperle in Škedenj prirediJo 29. in 30. junija t.l. mladinski izlet po Istri, na Reko in v Opatijo. Prenočišče v Opatiji. Vpisovanje vsak večer v PD Ivan Cankar od 19.30 do 20.30. V PD Slavko Škamperle v sredo in petek od 20.30 do 22. ure in v nedeljo od 10.30 do 12.30.

Slovensko planinsko društvo priredi dne 29. in 30. junija izlet z avtobusom v Kamniško Bistrico in Logarsko dolino. Vpisovanje v uradnih urah na sedežu v Ul. Geppa 9-2.

Prosvetno društvo Andrej Čok na Opčinah priredi v nedeljo 7. julija izlet na Mangart. Vpisovanje pri Draščkovih od 10. t.m. dalje.

Mali oglasi

KOPALNE OBLEKE, perilo, poletne bluzice iz pletenine, nogavice ter vse sezonske artikle za ženske, moške in otroke **po najnižjih cenah v Trstu**, dobite pri «MAGLIABELLA» na **Korzu Garibaldi 11 (Barriera)** nekaj korakov od avtobusne postaje. Postreženi boste v vašem jeziku.

PLASTIKA ZA POKRIVANJE PODOV višina 2 metra po 500 lir kv meter; termoplastični podi, ploščice «Silion», plastične preproge, zagotovljena namestitev brezplačni predračuni **Zanimajte se pri «ITALPLAST» Trst Trg Ospedale 6, tel 95-919.**

DELAVKO, poldelavko in vajenko za moško krojačnico iščemo. Ulica Machiavelli 15, tel. 35708.

SLOVENSKA UČITELJICA dobi mesto vzgojiteljice za 3 in 5 let stari deklici. Plača 35.000.— plus hrana in stanovanje. Ponudbe: Levstik, Hotel Bled, Via Statilia 19, Roma.

PROSVETNO DRUŠTVO BARKOVLJE PRIREDI **prvi festival slovenskih popevk** V SOBOTO 15. T. M. OB 21.15 IN V NEDELJO 16. T. M. OB 17. IN 21. URI **v avditoriju** PREDPRODAJA VSTOPNIC V TRŽAŠKI KNJIGARNI

PESTER IN BOGAT PROGRAM PORTOROŠKE TURISTIČNE SEZONE

22. t. m. bo v Sečovljah otvoritev letališča za športna in potniška letala

Na letališču bodo lahko pristajala letala z zmogljivostjo do 40 potnikov - Priprave za proslavo 20-letnice vstaje primorskega ljudstva

Turistično društvo Piran-Portorož in druge turistične organizacije na koprski obali so se letos res močno potrudile, da bi domačim in tujim gostom nudili kar največ kvalitetnih prireditev. Prva večja prireditev bo na sporedu že 20. junija z naslovom «Rendes-vous v Portorožu». Nastopili bodo pevci zabavne glasbe iz Jugoslavije, Francije, Češkoslovaške, Bolgarije, Grčije in Italije.

Dva dni nato — 22. junija bo otvoritev letališča v Sečovljah. To letališče so dogradili že pred leti, vendar ni bilo primerno za večja letala. Zdaj je steza dolga 1200 in široka 80 metrov. Pristajala bodo lahko letala, ki imajo zmogljivost do 40 potnikov. Ob otvoritvi bodo pristali na letališču udeleženci aero rallyja Ptuj-Portorož, vsega skupaj okrog 30 posadk. Naslednji dan pa bo velik letalski miting z metanjem poročil na cilj, s padalskimi skoki, z akrobacijami itd.

Istega dne zvečer bo domače turistično društvo organiziralo v gostilni «Na klancu» proslavo narodnega praznika Švedov (Middsommar). Nastopili bosta domača godba na pihala in domača folklorna skupina.

25. junija bo na sporedu prireditev «Orient na Jadranu», na kateri bodo nastopili sovjetski in drugi ansambli. 29. junija pa bo nastopil folklorni ansambel Zora iz Opatije.

Uvodna julijska prireditev bo 1. julija, ko bodo odprli tradicionalni kiparski simpozij v Seči «Forma viva». Kiparji iz raznih krajev sveta se bodo mudili v Seči dva meseca.

6. julija bo SG iz Trsta uprizorila komedijo «Lazar spod klanca», 13. julija pa bo nastopil v Portorožu bolgarski državni ansambel «Georgij Dimitrov». Z velikim zanimanjem pričakujejo nastop ljubljanske Opere, ki bo 16. julija uprizorila v Piranu Wolf-Ferrarijevo komično opero «Zdraha na trgu».

24. julija bo v Portorožu atraktivna folklorna prireditev z naslovom «Evropa pleše». Razen domačih folklornih skupin bodo nastopile tudi folklorne skupine iz Holandske, Švedske in še nekaterih drugih držav.

28. julija bo v Portorožu otvoritev razstave predmetov narodne umetnosti.

Tradicionalni jugoslovanski folklorni festival se bo začel 29. julija in bo trajal ves teden.

Razen teh prireditev bo letos tudi tradicionalna Portoroška noč 10. avgusta, več dirk osličkov ter razne športne in druge prireditve. Zabave in razvedrila tokrat res ne bo primanjkovalo!

* * *

V raznih krajih Primorske so že začele obširne priprave za slovesno proslavo dvajsetletnice množičnega upora primorskega ljudstva proti fašističnemu okupatorju. Kakor je znano, je prišlo do množičnega upora septembra 1943, takoj po kapitulaciji Italije. Isti mesec je IOOF Slovenije sprejel sklep o priključitvi Primorske k Jugoslaviji, v novembru pa so enak sklep sprejeli tudi na drugem zasedanju AVNOJ v Jajcu.

V zvezi s proslavami so ustanovili poseben koordinacijski odbor. Prva večja prireditev bo 21. in 22. julija v Cevljah v Brkinih, to je v zibelki odpora južno primorskega ljudstva. Na proslavi bodo sodelovale vse družbene organizacije in društva iz Sežane, Postojne, Ilirske Bistrice in z obalnega pasu. Ob tej priložnosti bodo odkrili spominsko ploščo na šoli med Cevljami in Prelozami. Na proslavi v Brkinih bodo sodelovali tudi nekdanji partizani iz Hrvatske in nekdanji italijanski garibaldinski oddelki.

Druga večja prireditev pa bo 8. in 9. septembra v Cerknem, znanem partizanskem središču med osvobodilnim bojem. Ob tej priložnosti bodo odprli grobnico padlim borcem. Tudi na tej proslavi pričakujejo veliko udeležbo bivših partizanov iz vseh krajev Primorske ter množično udeležbo organizacij in društev.

Razen teh dveh centralnih proslav pripravljajo medobčinsko proslavo v Kopru 22. septembra v spomin na upor v koprskih zaporih, medtem ko se bodo 25. avgusta zbrali v Štanjelu borci partizanske brigade Srečka Kosovela in borci Tržaške brigade. Razne manjše prireditve pripravljajo tudi v okviru občin in v okviru krajevnih skupnosti.

* * *

Zaradi izsiljevanja prednosti je prišlo do hujše prometne nesreče na križišču Ankaran. Motorist Božo Vižintin iz Škofij je izsiljeval prednost pred nekim mopedistom. Zaradi tega sta vozili trčili. Huje sta bila poškodovana motorist Božo Vižintin in sopotnica mopedista Marija Lab, medtem ko je bila sopotnica Vižintina, njegova žena Angela laže poškodovana.

Zaradi neprevidne in sem pa tja tudi objestne vožnje na spolzkih planinskih serpentinah se skoraj vsak dan pripeti kakšna nesreča. Tokrat sta se zaletela z osebnima avtomobiloma Vinko Lesič iz Splita in nemški državljan Diter Menzel iz Berlina. Nesrečo je zakrivil Lesič, ki je po spolzki cesti vozil prehitro in v ostrem ovinku pritisnil na zavore. Zaradi tega ga je zaneslo na nasprotno stran ceste, kjer se je zaletel v nemško vozilo. Pri trčenju sta bili laže poškodovani sopotnici obeh voznikov, vendar ju ni bilo potrebno prepeljati v bolnišnico.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Najprej ga je polila z vodo nato pa mu je zlomila roko

Prizivno sodišče ji je prvotno kazen potrdilo, plačati pa bo morala še nove sodne stroške

Prizivno sodišče je včeraj razpravljalo o prizivu, ki ga je vložila 51-letna Emilia Bledig iz vasi Čiznje v Beneški Sloveniji, katero je videmsko sodišče lansko leto obsodilo na 16 mesecev zapora, od katerih so ji 12 mesecev pomilostili, ter na plačilo 250 tisoč lir prizadeti stranki. Ženska ni imela sreče, ker je prizivno sodišče potrdilo prvotno razsodbo, plačati pa bo morala še večje sodne stroške.

Zadeva, ki jo je spravila na zatožno klop, se je zgodila 4. februarja lanskega leta. Tistega dne je k Bledigovim prišel Eugenio Predan. Bil je precej vinjen in je zahteval pojasnila, ker je zvedel, da ga Bledig in njegova žena nameravata pretepsti. Gospodar je takrat sekal drva na dvorišču. Dvignil je sekiro ter rezko velel Predanu, naj odide. Tedaj je prišla iz hiše žena, ki je zlila na nadležneža vedro vode. Mislila si je, da se bo Predan potolažil in odšel, toda to ga je še bolj razburilo in ni hotel oditi. Tedaj ga je ženska krepko udarila s polenom, tako da mu je zlomila levo roko.

Zdraviti se je moral več tednov, moža in ženo pa so prijavili sodišču, ki je obsodilo samo žensko zaradi povzročitve telesnih poškodb, medtem ko je moža oprostilo obtožbe, da je Predanu grozil s sekiro.

Na prizivnem sodišču je bila včeraj tudi razprava o prizivu 61-letne Antonije Clai vd. Cialdella iz Ul. Ponzianino 2, ki pa je imela več sreče. Lanskega decembra jo je kazensko sodišče obsodilo zaradi 5 škatlic jugoslovanskih cigaret na 15 dni zapora in 22 tisoč lir globe, prizivno sodišče pa je odredilo, da se ji kazen briše zaradi amnestije. Nekega dne lanskega julija sta dva financarja v civilni obleki zapazila žensko, ki se je prej razgovarjala z nekaterimi potniki, ki so se pripeljali z avtobusom iz Kopra. Sla sta za njo in zahtevala, naj jima pokaže, kaj ima v malem zavoju. Imela je 5 škatlic jugoslovanskih cigaret. To je zadostovalo, da so jo prijavili sodišču in jo nato tudi obsodili.

ŠIRITE PRIMORSKI DNEVNIK

Nezgoda na delu v SAFOG

Včeraj nekaj po 12. uri so poklicali avto Zelenega križa v tovarno SAFOG v Gorici, kjer se je pri delu ponesrečil 52-letni Angelindo Varotto iz Gorice, Ul. Gelsi 17. Odpeljali so ga v civilno bolnišnico, kjer so ugotovili, da se je mož udaril v glavo in ranil na desni roki. Pridržali so ga na zdravljenju za 10 dni.

Posledice pretepa s sinom

Sinoči ob 21. uri so pripeljali v goriško civilno bolnišnico 56-letnega Alojzija Rojca iz Gorice, Ul. Capella 17. Zdravniki so mu ugotovili rano na desni nogi z verjetnim zlomom, rano na zgornji ustnici in druge manjše poškodbe. Pridržali so ga za 25 dni na zdravljenju. Rojc je izjavil, da je dobil navedene poškodbe doma v prepiru in pretepu s sinom.

Kino na Občinah

predvaja danes 13. t. m. z začetkom ob 15. uri film:

CARROLL BAKER

PONTE VERSO IL SOLE

JAMES SHIGETA JAMES YAGI · EMI FLORENCE HIRSCH NORI ELIZABETH HERMANN

Metro · Goldwyn · Mayer

(Most proti soncu)

KINO «ROSANDRA» BOLJUNEC

predvaja danes 13. t. m. z začetkom ob 18. uri Metrocolor film:

ATLANTIDE, CONTINENTE PERDUTO

(Atlantida, izgubljena celina)

Igrajo: ANTHONY HALL, JOYCE TAYLOR, JOHN DALL, BILL SMITH, EDWARD PLATT in FRANK DE KOVA

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 13. t. m. z začetkom ob 16. uri Cinemascope barvni film:

IL KENTUCKIANO

Igrajo: BURT LANCASTER in DIANA FOSTER

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes 13. t. m. ob 16. uri Columbia Cinemascope barvni film — veličastna in avanturistična zgodba:

I PIRATI DEL FIUME ROSSO

(Pirati rdeče reke)

Igrajo: KERWIN MATHEWS, GLEM COBERTT in CHRISTOPHER LEE

MED ITALIJANSKO IN JUGOSLOVANSKO DELEGACIJO

Pogajanja v Gorici za določitev stalne meje

«Il Gazzettino» sodi, da bo po 16 letih to vprašanje zelo verjetno rešeno v naslednjih tednih

Pri trgovinski zbornici v Gorici so se pred dnevi začela pogajanja med italijansko in jugoslovansko delegacijo za dokončno ureditev italijansko-jugoslovanske meje, ki je začasnega značaja.

Včerajšnji «Gazzettino», ki je objavil to vest, je v svojem komentarju ob koncu članka zapisal naslednje:

«Po šestnajstih letih, odkar je bila začrtana meja, vse kaže, da je to zadnja razvojna faza delikatnega vprašanja, ki ga bo čas rešil v teh tednih. Tako bo sedanja začasna meja postala dokončna».

Z naše strani se pridružujemo tej želji, ki izraža stopnjo razvoja odnosov med obema državama. Po tolikih dokazih dobrega sosedstva, sodelovanja in zaupanja je nujno potrebno, da se reši tudi vprašanje meje, ki je bilo predolgo časa odprto.

Jugoslovansko delegacijo vodi Svetislav Todorovič, v njej pa so še Ivan Nahtigal, Franc Kutin, Dragutin Čurguz ter prevajalci. Italijanko delegacijo pa sestavljajo visoki italijanski oficiji za zvezo in nekateri diplomati.

Osmice v Podgori

Pred nekaj dnevi so pri Županovih v Podgori odprli osmico, kjer dobijo žejni obiskovalci dobro domačo kapljico, ki se prav prileže v prijetni senci na obširnem dvorišču. V vasi je odprtih tudi nekaj drugih osmic, da bi prodali še preostalo: zalogo lanskega pridelka.

Češnje pa gredo že h kraju, ker imajo bolj zgodnje vrste že črva. Vsekakor je bila njihova letina še kar dobra in tudi cena nekoliko boljša kot lani, čeprav je nekatere dni padla cena tudi na 40 lir kg. Pri tem pa je cena na drobno ostala vedno visoka in so kmetje ugotovili, da so glavni dobiček od češenj pobrali prekupčevalci in prodajalci na drobno.

Kislina ga je ožgala

Sinoči nekaj pred 20. uro je moral avto Zelenega križa v tovarno umetnih vlaken v Podgori, kjer se je ponesrečil 50-letni Marino Taglianut iz Ločnika, Ul. Udine 47. Pri delu mu je namreč brizgnila v obraz kavstična soda in mu povzročila precej močne opekline. Odpeljali so ga v civilno bolnišnico, kjer so mu nudili prvo pomoč in ga pridržali na zdravljenju.

Padec z zidarskega odra

Včeraj okrog 14. ure je moral goriški Zeleni križ v Ul. Morelli, kjer gradijo podaljšek poslopja veleblagovnice Standa. Tam je namreč padel z zidarskega odra 31-letni Valerio Nocent iz Fogliana, Ul. Doberdò št. 4, ki je zaposlen pri podjetju Černigoj iz Gorice, katero opravlja mizarska dela. Odpeljali so ga v civilno bolnišnico, kjer so mu ugotovili pretres možgan, udarec v medenico in več poškodb po raznih delih telesa. Pridržali so ga na zdravljenju.

Goriško-beneški dnevnik

IZBOLJŠEVALNA DELA NA KRASU

Za doberdobsko področje določenih nad 600.000.000 državnega prispevka

Od tega 410 milijonov za pogozdovanje, ostalo pa za ceste, izboljšanje travnikov, hlevov, nakup plemenske živine, itd. - Za vsa dela je predviden desetletni rok

Kot smo na kratko omenili že v naši nedeljski številki, je deželni proveditor za javna dela odredil, da gozdni inšpektorat v Trstu objavi in nudi na vpogled prizadetim poseben načrt, ki se tiče predloga za razna izboljševalna dela na področju goriškega Krasa. Prepis tega načrta je na vpogled tudi pri pokrajinskem gozdnem nadzorništvu v Gorici, Ul. Montesanto, za dobo 15 dni po njegovi objavi v Uradnem listu.

Iz prospekta, ki je priložen načrtu, je razvidno, da spadajo pod to izboljševalno področje: področje občine Sovodnje, Doberdob in Zagraj v celoti, ter katastralna občina Vermeljan in kraški predeli tržiške občine.

V desetletnem obdobju, ki ga zajema ta načrt, naj bi na tem področju opravili za 1751 milijonov izboljševalnih del; od tega naj bi prispevala država 1519 milijonov, ostalih 232 milijonov pa ustanove in zasebniki, ki imajo direktno korist od takih del. Izboljševalna dela so razdeljena na več kategorij. Glavni strošek je predviden za pogozdovalna dela, ki znaša 1051 milijonov in gre ves v breme države; za cestna dela je predvidenih nad 283 milijonov z državnim prispevkom 92 odst. in 19.5 milijona s prispevkom 75 odstotkov; za izboljšanje travnikov in pašnikov naj bi potrošili 334 milijonov s 50-odst. prispevkom države in 47 milijonov za nakup plemenske živine, izbranega semenja, kmetijskega orodja itd. s 35-odst. prispevkom države.

Največ teh del bodo predvidoma opravili na področju doberdobske občine. Tu je predvidenih za 410 milijonov lir raznih pogozdovalnih del na površini 250 ha, ki gredo v celoti v breme države. 129.5 milijona je določenih za ceste na področju doberdobske občine s prispevkom države v znesku 92 odst. in trije milijoni za ceste s prispevkom po 75 odst. Nadalje je določenih 124.5 milijonov del s 50-odst. prispevkom države za izboljšanje travnikov in pašnikov na površini okrog 500 ha ter za osuševanje kraških jezer, 19 milijonov pa za nakup plemenske živine, semenja, kmečkega orodja itd. s prispevkom po 35 odst.

Povprečno bi torej potrošili za dela v doberdobski občini vsako leto nekaj manj od 70 milijonov lir. Izboljševalni načrt je vsekakor zanimiv in bi lahko precej koristil, če ga bodo dosledno in v celoti izvajali, predvsem pa če bo prišlo do tesnega sodelovanja med njegovimi izvrševalci in prizadetim prebivalstvom, ki samo najbolje ve, kje je potreba največja in kaj bi se dalo največ doseči za izboljšanje Krasa in za dvig življenjske ravni njegovega prebivalstva. Tu bo potrebno, da se pobriga občinska uprava, pa tudi občinarji na splošno, katere predele bi bilo treba pogozditi in kakšna drevesa bi bila za to najbolj primerna, katere ceste je treba najprej urediti in kje bi bile potrebne tudi nove poti. Prav tako se je treba pogovoriti, kdo se bo odločil za izboljševanje svojih senožeti in pašnikov s predvidenim prispevkom, ker je treba gozdnemu nadzorništvu predložiti zadevni načrt; pod to kategorijo spada tudi izboljšanje hlevov in gospodarskih poslopij ter zidanje novih.

Če bo prišlo do celotnega in racionalnega izkoriščanja tega načrta in sredstev, ki jih daje na razpolago, potem se bo to v desetih letih prav dobro poznalo.

Popoln uspeh stavke tekstilnih delavcev

Goriška delavska zbornica nam je poslala tiskovno obvestilo, da je bila na poziv treh sindikalnih organizacij CGIL, CISL in UIL včeraj dveurna stavka v tekstilnih tovarnah v Podgori in v Ronkah. Pokrajinska tajnika delavske zbornice in CISL ter pokrajinska tajnika FIOT-CGIL so ob 10.30 in 15.30 govorili na sindikalnih zborovanjih pred tovarnami. V stavki so sodelovali skoraj vsi delavci in delavke.

Strokovna organizacija lastnikov avtobusnih podjetij ANAC je pozvala sindikalne organizacije CGIL, CISL in UIL, ki vodijo sindikalno borbo šoferjev linijskih avtobusov, na sestanek 14. junija v Rimu, da bi izmenjali poglede na sporna vprašanja, ki so se pojavila v zvezi z obnovo kolektivne vsedržavne delovne pogodbe.

Včeraj so se na zvezi industrijcev v Gorici nadaljevala pogajanja, da bi se delovna pogodba gradbenih delavcev razširila tudi na kategorijo pleskarjev in dekoraterjev. Po živahni diskusiji so sindikalisti predlagali kompromisno rešitev, ki pa so jo delodajalci zavrnili. Zaradi tega pa so proglasili ponovno stavko, ki bo trajala od ponedeljka 17. do srede zvečer 19. junija. V ponedeljek ob 10. uri bo v Gradiški zborovanje članov te kategorije.

Sindikalna organizacija CISL pa sporoča, da so se v Rimu začela pogajanja za obnovitev delovnih pogodb za osebje kavarn, barov, slaščičarn, restavracij, gostiln in plesnih dvoran. Na tem sestnku so imenovali komisijo, ki bo izdelala predloge do 20. junija.

Danes 13. junija bo družina «Mrzlega vrtinca» iz Gorice priredila v prostorih sovodenjskega prosvetnega društva «Veseli večer», na katerem bodo sodelovali samo taborniki. Izvedli bodo zelo pester program, ki bo vseboval enodejanko, družabne igre in zabavo. Taborniki vabijo vse Sovodenjce, naj jih pridejo obiskat, da bodo videli, kaj so se naučili na sestankih in na taborjenjih. Zgornja slika je bila posneta na enem izmed zadnjih taborjenj članov «Mrzlega vrtinca» nekje v Brdih

V SOBOTO SEJA POKRAJINSKEGA SVETA

Izboljšanje gostišč v Brdih in cesta Gorica-Sovodnje-Zagraj

Imenovanje pokrajinskih zastopnikov v razne ustanove

Po daljšem presledku bo imel pokrajinski svet v Gorici v soboto 15. t.m. z začetkom ob 16. uri zopet delovno sejo. Med tem časom se je nabralo precej argumentov in dnevni red obsega kar 34 točk, od katerih jih odpade šest na tajno sejo, ter bo po vsej verjetnosti potrebnih več sej, da bi ga izčrpali.

Pet točk govori o pokrajinskih cestah, med katerimi je tudi cesta Gorica - Sovodnje - Zagraj, glede katere bodo svetovalci odobrili pogodbo za spremembo vojaških služnosti v zvezi z nameravano cestno ureditvijo.

Pravtako bo svetovalcem predlagan v odobritev prispevek pokrajine za izboljšanje in modernizacijo gostinskih lokalov v Brdih, v skladu s sklepom, ki ga je v tem oziru sprejel izvršni odbor Pokrajinske turistične ustanove na svoji zadnji seji, ker se je izkazalo, da je tako izboljšanje nujno potrebno za razvoj turizma na tem področju, ki ima za tak razvoj vse naravne pogoje.

Poleg tega namerava pokrajinska uprava dati svoje prispevke za razvoj živinoreje, kemično-agrarnemu zavodu, ter za kritje stroškov pri kolesarski dirki. Pokrajinski svet bo moral nadalje imenovati zastopnike v razne ustanove, med drugim v Mestno hranilnico in v pokrajinski šolski svet.

Pri tajni seji je na dnevnem redu med drugim povišanje prejemkov pokrajinskemu predsedniku in odbornikom ter nagrada pokrajinskemu tajniku dr. Bernardisu za njegovo 25-letno službovanje pri pokrajinski upravi.

Kino

VERDI. 14.30: «Parigi o cara», Franca Valeri in Vittorio Caprioli. Italijanski barvni film. Mladini pod 14. letom vstop prepovedan. Zadnja predstava ob 22.

CORSO. 15.00: «I misteri di Parigi», Jean Marais in D. Robin. Francoski barvni film v cinemascopu. Zadnja predstava ob 22.

VITTORIA. 14.30: «Capocabana palace», Silvia Koscina in Walter Chiari. Italijanski barvni film v cinemascopu. Mladini pod 14. letom vstop prepovedan. Zadnja predstava ob 21.30.

CENTRALE. 14.30: «Maciste all'inferno», K. Morris in H. Chanel. Italijanski barvni film v cinemascopu. Zadnja predstava ob 21.30.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna CRISTOFOLETTI, Travnik št. 14, tel. 25-72.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 24,2 stopinje ob 14. uri, najnižjo 14,6 stopinje ob 2.10. Povprečne dnevne vlage je bi- 3,8 mm.

Dr. S. PERAZZI
(rehnavec)
zdravnik—kirurg
U. Dante 10 — Telefon 51-10
sprejema od 8. do 9.30 in po dogovoru.
Zdravi tudi za INAM
Vpisovanje pri Bolniški blagajni v Ul. Leopardi od 1 do 15. junija.

DOPIS O STANJU BRIŠKEGA KMETIJSTVA

Letošnji pridelek češenj je zadovoljiv samo obiralcev ni mogoče dobiti

Če se hočejo kmetje obdržati, posebno mali, je nujno, da med seboj sodelujejo

Smo ravno v času zorenja češenj in cvetenja trt. Goriška Brda so v teh tednih zelo privlačna.

Obiskovalcu se nudi ob češnjevih deblih, ki se rdečijo od sočnih sadov in ob kupih svežega sena lep pogled na sem ter tja posejane domačije, obkrožene z vinogradi in sadovnjaki. Tak vtis sem dobil, ko sem pred dnevi obiskal svoj rojstni kraj. Na poti sem srečal vaščana, ki se je ravnokar vračal s polja. Povprašal sem ga, kako obeta letina. «Do sedaj še kar dobro,» je odgovoril, «vnaprej pa se bo videlo, kako bo vreme naklonjeno. Obiranje češenj se zavlačuje, ker manjka delovne sile, in še muhasto vreme nam je v oviro. Če nam bo dež nagajal, bo to škodilo tudi trtam, ki sedaj cvetejo. Problem, ki tare briške ljudi, je predvsem pomanjkanje delovne sile. Povečini so kmečke družine z maloštevilnimi delovnimi močmi in še te, predvsem mlade, si iščejo zaslužka v drugih panogah; viden beg z dežele, ki se opaža povsod. V prejšnjih letih se je še moglo dobiti sezonskih delavcev, sedaj pa tega ni mogoče, ker vse sili v industrijo.»

Kako je pa s prodajo češenj? Predvsem je treba povedati, da jih je letos precej. Cene prvih sort so bile zadovoljive, vnaprej pa je gotovo, da se bodo znižale. «Mar niste sami krivi, da vam trgovci delajo ceno kakršno hočejo in da oni skoro več zaslužijo kot vi sami?» sem pobaral kmeta. Hočem reči, da bi bilo zelo pametno in predvsem vam v korist, če bi vaše pridelke sami prodajali v tujino. Ustanovili bi si lahko zadrugo, ki bi skrbela za prevoz in bi vašim pridelkom dala sloves. Ni potrebno reči, da je kakovost briškega sadja višja od onega iz ostale države. In tudi množina je zadostna za tako akcijo.

Ze ker smo pri tem, bi bilo potrebno omeniti tudi drugi faktor, ki je življenjsko važen za goriške griče: to je vino. Kdo ne pozna visoke vrednosti briškega tokajca, malvazije in črnine? Prišteva se med najboljša italijanska vina. Pridelovalci pa niso med seboj povezani. Zato se lahko dobi povsod vino, označeno kot briško, ki pa ni zraslo na briških trtah. Ze leta se govori o zadružni vinski kleti; do njenega uresničenja pa še ni prišlo. Ali se v zvezi s tem križajo kakšni individualni interesi? Mislim, da nobeni. Vzgled naj bodo sosedni proizvajalci v Furlaniji, ki so močno organizirani. Ze ker vlada velika kmetijska kriza, ki bo spremenila malega kmeta v beračа, se čuti potreba po združevanju malih proizvajalcev. Kot se to dogaja in je že storjeno v ostalih strokah. Gotovo je, da v prihodnosti kmet ne bo mogel obstajati kot posameznik, temveč v sožitju s sovrstniki, sicer bo propadel. Ta čas pa se je že začel.

F. I.

Obsežna dela javnega značaja

Na zadnji tedenski seji občinskega odbora v Gorici, ki je bila v torek zvečer, so odborniki na predlog Lupieria sprejeli več sklepov, ki se tičejo javnih del. Odobrili so spremembo načrta otroške šole v Stražicah ter oddali dela pri podaljšanju ter ureditvi Ul. Bosizio, kakor tudi gradnje stopnišča med ulicama Parini in Fatebenefratelli. Proučili so načrt, da bi pokrili potok Koren, ki teče skozi otroško igrišče. Strošek v znesku nekaj nad deset milijonov lir bodo čimprej dali v odobritev občinskemu svetu, da bi z deli čimprej pričeli ter na tak način odstranili smrad, ki se širi iz potoka. Kar zadeva stroške v znesku ene milijarde lir za ureditev vseh mestnih cest in pločnikov, je odbor sklenil čimprej predložiti občinskemu svetu en del načrta, ki se tiče ureditve naslednjih pločnikov v ulicah Svetogorska, Caprin, Palladio, Mighetti, Orzoni, Scodnik in Trg Transalpina. Stroški bodo znašali okoli 22 milijonov lir.

Predsedstvo združitvenega občnega zbora Dijaških Matic iz Trsta in Gorice. Med ostalimi sta na sliki predsednici še ločenih DM Tončka Čokova iz Trsta in Marija Bogatajeva iz Gorice

HUDA PROMETNA NESREČA V GRADIŠKI

Pet družinskih članov zaradi trčenja v bolnišnici

«Giardinetto» je na mokri cesti zaneslo v mali tovornik

Včeraj ob 15. uri se je zgodila v Gradiški na Trgu Unità hujša prometna nesreča, pri kateri se je poškodovalo pet oseb, ki pripadajo vse eni sami družini. Zaradi spolzke ceste po včerajšnji prvi popoldanski plohi, je zdrknil «Fiat 500—giardinetta» z evidenčno tablico GO 10823, v kateri se je poleg šoferja 39-letnega Ferdinanda Cecera iz Ul. Madonnina del Fante 15 v Gorici peljala še cela družina Malfatti, ki jo je sestavljalo pet članov.

Ko je zaradi zaviranja začelo «giardinetto» zanašati, se je pripeljal z nasprotne strani v smeri proti Gorici mali tovornik Fiat «Leoncino», last goriškega agrarnega konzorcija, ki ga je šofiral 31-letni Giovanni Barbo iz Tržiča, Largo Isonzo 41. Trčenja ni bilo mogoče preprečiti. Fiat se je zaletel v sprednji del tovornika, ter obtičal med kolesi. Soferja obeh vozil se nista poškodovala, z goriškim avtom Zelenega križa pa so morali odpeljati v bolnišnico v Ul. Vittorio Veneto vseh pet članov Malfattijeve družine.

Najhuje se je potolkla tašča, 52-letna Frančiška Tavčar iz Ul. Capuccini v Gorici, ki si je zlomila kolk ter si poškodovala hrbtenico; zdravila se bo vsaj trideset dni. Dvojček Maurizio, star dve leti, si je zlomil desno stegnenico in se udaril v glavo. Tudi on se bo zdravil trideset dni. Njegov bratec Aleksander pa se bo moral zaradi udarca v glavo zdraviti osem dni. Mati dvojčkov 25-letna Vittoria Verban se je udarila v glavo in levo stegno ter se bo zdravila petnajst dni, njen mož 31-letni Giordano Malfatti pa se je udaril v glavo, v razne dele telesa ter zadobil tudi šok. Zdravil se bo osem dni.

Na kraj nesreče so poklicali karabinjerje iz Gradiške, ki so sestavili zapisnik in vrhu tega ugotovili, da je škoda na tovorniku malenkostna, zelo velika pa na osebnem avtomobilu.

šport šport šport šport

Danes kvalifikacijski nastop Bora B

Danes čaka mlado odbojkarsko moštvo Bora B (na sliki) brez dvoma najtežji izpit. Ne gre samo za uvrstitev v C ligo, temveč tudi za čast, saj imajo borovci še vedno odprt račun s šestorko Lege Nazionale. Ta ekipa je v promocijskem turnirju premagala Bor, zaradi česar je logično pričakovati, da se bodo fantje športnega združenja danes skušali oddolžiti. Danes bo namreč v šoli v Ul. Zandonai pri Sv. Ani kvalifikacijski turnir za vstop v C ligo, h kateremu sta bila pripuščena Lega Nazionale in Bor iz Trsta in Libertas iz Turjaka, ki je izšla kot zmagovalka goriške skupine. Turnir se bo začel ob 9.30 in menimo, da ni potreben poziv navijačem Bora, da s svojo prisotnostjo pripomorejo k uspešnemu nastopu mladih odbojkarjev

PRIJATELJSKI NOGOMET

BEOGRAD, 12. — Jugoslovanska nogometna reprezentanca je v okviru priprav za srečanje s Švedsko, ki bo 19. t.m. v Beogradu, odigrala trening tekmo z domačim Metalcem. Reprezentanti so zmagali 4:1 (2:1).

***

MILAN, 12. — Prijateljska nogometna tekma med Interjem in Palmeirasom se je koncala neodločeno 1:1 (1:1). Prvi so prišli v vodstvo gostje s Sevillo v 10', Milani pa je v 39' izenačil. Kotov je bilo 6:1 za Inter.

***

TURIN, 12. — Juventus je nocoj premagal v prijateljskem srečanju Girondins iz Bordeauxa 2:0. Oba gola sta padla v prvem polčasu in sicer v 11' po zaslugi Stacchinija in v 17' po Mirandi, ki je streljal enajstmetrovko. Kotov je bilo 11:5 za francosko moštvo.

***

Mantova - Parma 3:0 (2:0)

POLFINALE ZA MITROPA CUP

Vasas - Torino 5:1 (3:0)
Željezničar-MTK 1:1 (0:1)

BUDIMPEŠTA, 12. — Prvo polfinalno srečanje za Mitropa Cup med domačo enajstorico Vasas in gostujočim Torinom se je končala s 5:1 (3:0) v korist madžarskih nogometašev, ki so tako postavili resno hipotezo za uvrstitev v finale. Težko bo namreč Torino med povratno tekmo, ki bo 19. t. m. na njegovem igrišču, nadoknadil razliko. Že po prvem polčasu je bilo jasno, da Madžarom zmaga ne more uiti. V 13' je Machos dosegel prvi gol, v 35' je Kekesi podvojil rezultat, v 44' pa je Machos iz enajstmetrovke tretjič pretresel mrežo Italijanov.

V drugem delu igre je bil Pal I. dvakrat uspešen, za Torino pa je dosegel častni gol Piaceri. Sodil je dobro Jugoslovan Zečević.

***

SARAJEVO, 12. — Budimpeštanski MTK je danes prisilil sarajevskega Željezničarja, s katerim se je spoprijel v prvi tekmi polfinala za srednjeevropski pokal, na neodločen izid 1:1 (0:1).

TURNIR «CITTA' DI FIRENZE»

Fiorentina 6 Vojvodina 2

FIRENCE, 12. — Nocojšnja tekma v okviru mednarodnega nogometnega turnirja «Città di Firenze» med Fiorentino in novosadsko Vojvodino je privabila na igrišče 20.000 gledalcev, ki so hoteli videti ne samo igro jugoslovanskega moštva, temveč tudi napadalno petorko, ki bo v prihodnjem prvenstvu nastopala za domače barve. Največje zanimanje je vladalo za nastop Lojacona, Seminaria in Maschia. Gledalci tokrat niso šli razočarani z igrišča: Fiorentina je premagala jugoslovanske goste 6:2 (2:2). Samo v prvem polčasu je Vojvodina uspešno odgovarjala napadom domačinov in je celo po Seminariovem golu v 3' prešla z dvema goloma Takača v 10' in 21' v vodstvo. Hamrin pa ji je prekrižal račune in je v 33' izenačil.

V drugem polčasu so Novosadčani popolnoma odpovedali, kar so izrabili domačini, da so jim zadali še štiri gole: v 15' z Lojaconom, v 35' s Canello, v 40' in 42' s Hamrinom.

ZA POKAL SEJEMSKIH MEST

Valencia 2 Dinamo 1

ZAGREB, 12. — V prvem finalnem srečanju za pokal sejemskih mest je španska Valencia zabeležila v Zagrebu izreden uspeh: premagala je Dinamo 2:1 (0:1).

POKAL RAPPAN

Sinoči so bile izločilne tekme za Pokal Rappan, ki so dale naslednje rezultate:

v Lierru: LIERSE (Belg.)-ROUEN (Fr.) 3:2 (1:2)

v Gandu: GANTOISE (Belg.) - TOULOUSE (Fr.) 2:1 (1:1)

v Liegu: SEDAN (Fr.) - STANDARD (Belg.) 3:1 (2:0)

v Antwerpnu: ANTWERP (Belg.)-NIMES (Fr.) 3:1 (0:1)

POGLEJMO KOLESARJEM V ŽEPE

Koliko so zaslužili na letošnjem Giru

Med letošnjim Girom so stopili na plan v glavnem mladi kolesarji, ki so pokazali tako po bojevitosti, kot po vztrajnosti in sposobnosti, da bodo njihova imena še dolgo na vidnih mestih kronike. Brez dvoma se je najbolj izkazal Balmamion, ki je startal in tudi zaključil dirko z rozo majico. Balmamion se je tako s prisebno taktiko in tudi s pomočjo svojih zvestih klubskih tovarišev že drugič zapovrstjo uvrstil na prvo mesto te najtežje etapne dirke v Italiji.

Seveda zmaga sama ne bi zadostovala tem profesionalcem, ki jim je kolo orodje za življenje. Za marsikoga sta bil trud in pot drago plačana, medtem ko se je morala ogromna večina udeležencev letošnje dirke zadovoljiti z drobtinami in morda niti s temi ne. Največ je seveda zaslužil Balmamion, takoj za njim pa je Taccone, ki je pobral gorsko nagrado in večino «trobarvnih ciljev».

Ob zaključku Gira je lestvica «zaslužka» naslednja:

Balmamion	3.120.000	lir
Taccone	2.929.000	»
Adorni	2.775.000	»
Zanacanaro	2.430.000	»
Ronchini	1.470.000	»
De Rosso	1.430.000	»
Carlesi	1.300.000	»
Bariviera	985.000	»
Massignan	915.000	»
Bitossi	762.000	»
Alomar	753.000	»
Battistini	721.000	»
Bailetti	710.000	»
Brugnami	690.000	»
Fontana	636.000	»

Najboljši na letošnjem Giru: (od leve proti desni) Ronchini, Adorni, Balmamion, De Rosso in Zancanaro

DVA DNI DISKVALIFIKACIJE

Za Frigerija končano prvenstvo

MILAN, 12. — Disciplinski sodnik nogometne zveze je med drugimi diskvalificiral za dva dni igralca Triestine Frigerija.

Za Frigerija se je tako prvenstvo B lige že končalo, ker do zaključka preostaja samo še zadnje kolo. Kazen ga je doletela, ker je po tekmi z Brescio udaril nekega nasprotnega igralca.

ŠPORTNE VESTI IZ KOPRSKEGA OKRAJA

Tomos in Primorje na turnirju za vstop v republiško ligo

Razgovori o ustanovitvi primorske nogometne lige

23. junija se bodo začele kvalifikacije za vstop v republiško nogometno ligo. Primorsko bosta zastopala koprski Tomos in ajdovsko Primorje. V pripravah za kvalifikacije se je Tomos v nedeljo pomeril na domačem igrišču s Tehnomontom in Pulja in zmagal s 5:1. Tokrat so domačini prikazali razmeroma zadovoljivo igro tako v obrambi kot v napadu. Vsekakor se pozna, da večina igralcev redno obiskuje treninge. Položaj se torej popravlja in Tomos bo vsekakor šel z nekaj stvarnimi možnostmi v kvalifikacije.

Tudi ajdovsko Primorje se skrbno pripravlja. V nedeljo je igralo z Vipavo in zmagalo 3:1. Tomos in Primorje bosta igrala v kvalifikacijski skupini skupaj z jeseniškim Bratstvom in Tržičem.

V Kopru in v Novi Gorici nogometni funkcionarji proučujejo možnost ustanovitve primorske nogometne lige, ki bi začela jeseni s tekmovanji. Večina klubov je že izrazila pripravljenost, da se vključi v to ligo in si je že tudi zagotovila nekaj sredstev. Res je sicer, da bodo stroški narasli, kajti so med glavnimi središči na Primorskem za dokajšnje razdalje, vendar brez kvalitetne lige ne bo mogoče misliti na napredek nogometa na Primorskem. Za sedaj pridejo v poštev za to ligo Tomos, Sidro, Tabor, Postojna, Pivka, Jadran, Vipava, Primorje, Adria, Anhovo, Tolmin in Smarje. V kolikor bodo pravočasno uredili igrišča, pa bi prišla v poštev še idrijski Rudar in Ilirska Bistrica.

V zaostali tekmi koprske nogometne lige je Tabor premagal Postojno s 3:0 p. f. Tako so Sežanci osvojili drugo mesto s 13 točkami, medtem ko je Postojna tretja z 10 točkami.

V republiški ženski rokometni ligi so v nedeljo igrali zadnje kolo. Koprčanke so se pomerile doma s kranjsko Mladostjo in izgubile s 6:10. Kranjčanke so si zagotovile zmago že v prvem polčasu, ko so zaradi zmedene in deloma brezbrižne igre domačink dosegle vodstvo 8:2. V drugem polčasu so Koprčanke igrale znatno bolje, vendar je bila razlika prevelika, da bi lahko mislile na izenačenje.

Pirančanke pa so se pomerile v Ljubljani s Svobodo in izgubile z 2:5. Poraza nista škodovala primorskima ekipama, ki sta si že v prejšnjem kolu zagotovili obstanek v ligi.

V republiški košarkarski ligi so zaključili s spomladanskim delom tekmovanja. V zadnjem kolu je pripravil dokajšnje presenečenje Lesonit iz Ilirske Bistrice, ki je v Mariboru premagal Branik z 62:59. Domačini so bili večji del tekme v vodstvu, proti koncu pa so povsem popustili. Najboljši igralec srečanja je bil Grlj (Lesonit), ki je sam dosegel 28 košev. Grlj tudi vodi na lestvici strelcev s 184, pred Weiblom (Tivoli) s 176 koši.

Sedež namiznoteniške organizacije za Primorsko bo odslej v Idriji. V tem mestu je namreč namizni tenis najbolj razvit.

29. IN 30. T. M. V GRADIŠKI

Mednarodni nogometni turnir Torriane

Tudi novogoriška enajstorica med povabljenci

Športno društvo Torriana iz Gradiške bo priredilo 29. in 30. junija mednarodni nogometni turnir, na katerem bodo poleg Torriane sodelovale še Pro Farra, FC Germania 07 iz Untergrombacha ter nogometni klub Nova Gorica. To bo prvi mednarodni nogometni turnir v Gradiški, za katerega vlada veliko zanimanje. Program tekmovanj še ni docela izdelan, niti niso določili, kako bodo ekipe med seboj tekmovale. To bodo določili z žrebanjem. Odobren pa je pravilnik turnirja. V primeru neodločenega rezultata ne bo dodatnega igranja, ampak bo vsaka ekipa streljala po pet enajstmetrovk. Če bi se tudi v takšnem primeru tekma zaključila neodločeno, bodo zmago določili z žrebom. Vsaka ekipa bo lahko vključila največ pet igralcev drugih društev, samo da bodo imeli predpisano dovoljenje. V vsaki tekmi bodo lahko zamenjali tri igralce med prvim polčasom, vratarja pa kadarkoli med tekmo.

«TOURIST TROPHY»

Zmagoslavje japonskih znamk

DOUGLAS, 12. — Tekmovanje motornih koles 125 kub. cm za «Tourist Trophy», kar velja tudi za svetovno prvenstvo, se je zaključilo zmagoslavno za japonska vozila Suzuki, ki so se uvrstila na prva tri mesta. Zmagal je Novozelandec Anderson, ki je najhitrejši krog prevozil s hitrostjo 146,930 km na uro. V kategoriji 350 pa je zmagal Rodezijec Jim Redmann, ki je z japonsko Hondo dosegel povprečno hitrost 152,74 km na uro. Za njim se je uvrstil Anglež Hartle z Gilero, tretji pa je bil Čeh Stastny z Jawo.

ITALIJANSKO PRVENSTVO V HOKEJU NA KOTALKAH

Monza zadala Triestini poraz

Prvi uspeh tržaškega Ferroviaria

V četrtem kolu hokejske prve zvezne lige je Triestina utrpela svoj prvi letošnji poraz in je bila tako prisiljena prepustiti drugim prvo mesto na lestvici.

Državni prvaki, so letos startali s pozitivnimi rezultati, so vseeno pokazali manj izrazito prodornost in so bili že v nekaterih tekmah, kot na primer s someščanskim klubom, v zadregi pred nasprotnikovo obrambo. Njihov smodnik je letos vlažen in iskrica ga kaj težko vname. V preteklem kolu so Tržačani gostovali v Monzi in kljub temu, da so prvi pretresli nasprotnikovo mrežico, se niso mogli izogniti porazu.

Domačini so že v prvih minutah navalili na tržaška vrata, vendar so se njihovi napadi izjalovili pred dobro razpoloženim tržaškim vratarjem, ki je branil vse mogoče žoge. Ko pa ta igralec ni bil več kos združenim močem gostujoče ekipe, je nasprotnikova žoga trikrat obstala v tržaškem golu.

Drugo tržaško moštvo Ferroviario se je po treh zaporednih neuspehih končno dokopal do prvih točk z zmago nad ekipo iz Follonice, ki nastopa letos prvič v najvišji ligi. Ta ekipa je skupno z Bassano, ki je bila ravnotako promovirana iz B lige, je na znatno nižjem nivoju in njena igra je dokaj začetniška. Ferroviario je imel zato lahko delo, da je strl začetni odpor gostov in nato vsul kar točo žog v njeno mrežo. Morda, bi nabral še večjo žetev, če se ne bi usmilil gostov in jim v nekaterih priložnostih prizanesel.

Enaka vsoda kot Follonico je zadela tudi Bassano. Novara, ki letos stremi po poživljenju nekdanje slave, je zbeganim nasprotnikom prisodila kar 14 golov in jim tako zadala najhujši letošnji poraz.

Bolj izenačeno so potekale ostale tekme tega kola, kjer so se pomerile ekipe z visokimi nadami in z močno hokejsko tradicijo.

Marzotto in Lodi, enakovredni si petorki, sta se borili do konca tekme. Zmago pa so odnesli gostje. Domačini niso letos zmožni lepe igre, ki jih je odlikovala v zadnjih letih in so se zato morali vdati gostom, ki niso sploh upali na tako ugoden razplet.

Že mnoga leta tržaški atleti prednjačijo v tej športni panogi in tržaških atletov se radi poslužujejo tudi ostali klubi, ki jih vabijo v svoje vrste z raznimi ugodnostmi. Zato najdemo mnogo Tržačanov tako v ekipi Lazia in Modene.

Nedeljsko tekmo med tema moštvoma bi torej lahko šteli kot nekakšen tržaški derby. Modena, predlanski prvak in Lazio, ki se je lani za las s posrečeno zmago v zadnjem kolu, izognil nevarnosti izpada, sta se pomerila v lojalni tekmi, ki se je srečno zaključila za modenske barve.

Od 8 golov, koliko jih je padlo v tem dvoboju, so štiri zadetke zadali tržaški «oriundi». Trikrat je pretresel rimsko mrežo Brezigar, Rautnichu pa je le enkrat uspelo pahniti žogo za hrbet modenskega vratarja.

Po padcu Triestine vodijo zdaj lestvico kar tri ekipe z istim številom točk: Novara, Monza in Marzotto, katerim sledita z eno samo točko zaostanka še Modena in Triestina. Izmed zgoraj navedenih jih ima kar pet veliko možnosti, da si zagotovi letošnjo lovoriko. Lahko izuzamemo Marzotto, ki bo težko zmogel hude konkurence, če ne bo pokazal bolj organične igre.

Poraz v Monzi ni za Triestino prehud spodrsljaj. Monzo so vedno šteli med favorite in zato je poraz na njenem igrišču brškone v pričakovanjih vseh tamkaj gostujočih ekip.

Ferroviario, Lodi in Lazio, ki bodo odigrali bolj podrejeno vlogo, letos kljub vsemu lahko spijo mirno spanje, ker se jim ni bati pred izpadom.

Ta usoda pa bo brez dvoma zadela Follonico in Bassano, ki so brez orožja pred kvalitetno znatno boljšimi nasprotniki.

Mnogim se bodo zdele te napovedi vse prerane, vendar tehnično znanje se ne improvizira in rezultati se ravnajo le po njem.

I. P.

Birolla

(Nadaljevanje s 3. strani)

novili «Društvo djaka likovnih umjetnosti Srba, Hrvata i Slovenaca». Torej je bilo naše mladi umetniško društvo nekak predhodnik poznejšega združenja Jugoslovanov po prvi svetovni vojni. Vezi, ki smo jih spletli takrat, so rodile tudi za pozneje plod. Nekateri smo spoznali zavedno in napredno srbsko umetnico Nadeždo Petrović, po rodu iz Čačka, ki je bila pozneje organizatorica likovne umetnosti v Srbiji. Po njeni zaslugi je prišlo nekaj let pozneje do prve jugoslovanske razstave v Beogradu, tedaj še v Srbiji. Nadežda Petrović je prihajala tudi v Ljubljano in je v slovenski prestolnici tudi razstavila svoje slike.

Nova smer slovenskih impresionistov pa je naletela pri okostenelih kritikih na odklon. Zmerjali so nas za špinačarje, solatarje in kozolčarje, ker smo slikali prirodo in motive iz kmečkih vasi. Tudi Nadežda Petrović, ki se je navdušila za novo umetniško smer in je risala v impresionističnem duhu, ni bila sprejeta v takratni mali Srbiji s simpatijami. Ko je priredila prvo razstavo, jo je kritika odklonila. Očitali so ji, da ne najde lepših vzorov za svoje risbe in so njene slike «plod bolnih in preperelih možganov . . .».

Tako je sprejela oficialna kritika iz začetka tega stoletja slovenske pa tudi srbske umetnike.

Pa so kljub temu zmagali in Gvido Birolla, Maksim Gaspari, Ferdo Vesel, Ivan Grohar, Matija Sternen, Rihard Jakopič in ostali so se že leta 1904 udeležili velike jugoslovanske razstave v Beogradu, takratnem glavnem mestu male Srbije. Vsi ti žive v svojih delih, spoštovani kot najboljši umetniki med južnimi Slovani.

JOŽE ŽUPANČIČ

OD RINGA DO RINGA

Odvetniki bodo razčistili spor med Ortizom in WBA?

De Piccoli ni več uradni izzivač italijanskega prvaka težke kategorije

SAN JUAN, 12. — Carlos Ortiz je izjavil, da World Boxing Association nima pravice, da bi mu odvzela naslov svetovnega prvaka lahke kategorije in da namerava zadevo izročiti svojim odvetnikom. Kot je znano, je svetovna boksarska zveza odvzela Ortizu naslov, ker boksar ni nastopil 3. t. m., kot mu je naročila WBA, proti izzivalcu Lanu.

Ortiz je ožigosal vodstvo WBA kot diktatorsko in je pripomnil, da je nastop proti Lanu, ki mu je ponudil samo 30.000 dolarjev, smešen v primerjavi s ponudbami drugih, ki so dosegle 60 ali celo 70 tisoč dolarjev.

***

NEW YORK, 12. — Teddy Brenner, ki ima namen organizirati septembra na odprtem dvoboju med zmagovalcema srečanj Liston-Patterson in Clay-Cooper, je danes izjavil, da bi moral «big match» spraviti v blagajno organizatorjev 10 milijonov dolarjev, t. j. 6 milijard in 200.000 lir.

***

RIM, 12. — Državna profesionalna komisija italijanske boksarske zveze je odvzela Francu De Piccoliju naziv uradnega izzivača italijanskega prvaka težke kategorije Santeja Amonteja. Zaradi tega bo odbor določil De Piccolijevega naslednika na podlagi ponudb, ki jih bodo predložili tajništvu FPI do 23. julija. Uradnega izzivača bo komisija določila do 12. avgusta letos

***

RIM, 12. — Italijan Salvatore Burruni bo branil svoj evropski naslov mušje kategorije 5. julija v Alessandriji. Njegov uradni izzivač je Francoz Rene Libeer.

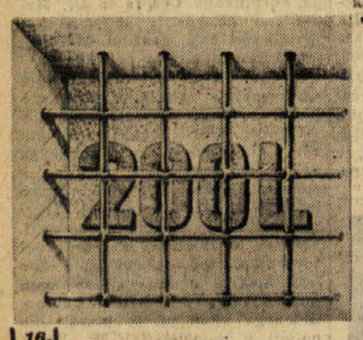

16.

MILKO ŠKRAP

DNEVNIK IZ FAŠISTIČNIH ZAPOROV

Tudi vročina je bila še precejšnja, čeprav smo se nagibali že h koncu septembra. Lahko si predstavljam, kako mora biti šele jetniku na prevozu meseca julija ali avgusta, ko je ves vagon razbeljen v žaru južnega sonca. Fašizem je pripravil za jetnike res vzgojna sredstva, bodisi v zaporu, kakor na prevozih. Ne vem, kako naj kaznjenec upošteva koprski napis, ki mi nenehno prihaja pred oči: «Per Te, per la Famiglia, per la Patria risorgi!» Vendar pa je bilo vse to v velikem kontrastu z vljudnostjo karabinjerjev, ki so nas spremljali. Morda so se nam hoteli prikupiti, kajti ves čas so nam zagotavljali svoje sovraštvo do Nemcev. Celo pot so nam razlagali, da je zasluga samo fašizma, da so zvezani z Nemci ter da je to zavezništvo vse prej kakor čuteno in da je bilo sklenjeno proti volji italijanskega naroda. Toda kakor vsi doslej, tako so tudi karabinjerji odgovarjali na naša vprašanja, zakaj tako verno služijo Mussoliniju in fašizmu, in zakaj se vsemu temu ne uprejo sedaj, ko je prilika najlepša in ko je najbolj primeren čas. Dosledno so nam odgovarjali, da se pač zato ne uprejo, ker morajo predvsem opravljati svojo službeno dolžnost!

Ne vem, kako je to. Morda izvira taka predanost iz same šibkosti, iz pomanjkanja poguma, upreti se krivici, ali pa izvira morda iz same čednosti, če hočem s to besedo označiti udanost in zvestobo koga do svoje službe. Vsekakor pa mislim, da bi se moral človek, ko pride do spoznanja, kje je pravica in kje krivica, krivični stvari upreti, da bi se moral z vsemi svojimi močmi truditi, da krivico razgali. V življenju pa ni tako! Bolni in brezobzirni ambiciji stoji nasproti komodnost, strahopetnost in koristoljubje, kar vse je pripravljeno slepo služiti častihlepju in volji koga po vladanju. Naj bo kakorkoli, vendar so se tokrat izkazali karabinjerji zelo vljudni. Na vsaki postaji so nam prinesli svežo vodo, prižigali so nam cigarete, kajti nihče izmed nas ni imel ene vžigalice. Teh sploh ni bilo dobiti v prodaji že nad pet dni. Tovarišem, ki niso imeli več cigaret, so ponudili tobak, dokler so ga sami imeli.

S potovanjem imamo res smolo. Že zadnjič smo se morali vrniti s polovice poti in nekaj sličnega bi se nam skoro pripetilo tudi danes. Ko smo z dveurno zamudo le prispeli na periferijo Bologne, so nam javili, da se moramo vrniti nazaj do Ferrare, kjer se proga cepi za Modeno in dalje za Parmo, kajti preko Bologne ni mogoče nadaljevati vožnje. Bologna je namreč predpoldne doživela hudo bombardiranje angleških letal, tako da je vsa v razvalinah. Vrnili smo se torej nazaj v Ferraro, toda na žalost tu nismo dobili več zveze za Modeno. Bila je že deveta ura zvečer, a naslednji vlak je odpeljal šele približno ob šestih naslednje jutro. Pravim na žalost, kajti potovanje je bilo tako mučno, da je pomenila ječa, pa naj si bo kakršnakoli, oddih. Biti uklenjen na roko drugega tovariša v tako tesni celici, je pomenilo vse prej kakor prijetnost. Če se je na pr. eden usedel na klop, je moral drugi stati stisnjen v kotu in pripognjen k tlom, ker mu je bila ena roka zvezana na roko drugega tovariša. Sedelo se je menjaje, vendar pa tudi tovariš, ki je sedel, ni bil v mnogo boljšem položaju, kajti uklenjeno roko je moral držati vedno kvišku, da ni stoječega tovariša preveč vlekel k tlom in pravzaprav na sebe. Jaz sem imel še srečo, da sem bil priklenjen na Gasparija, ki je po postavi precej šibkejši od mene. Toda še mnogo neprijetnejše je bilo za tiste, ki so krepke postave.

Začelo je deževati. Dežja smo se vsi veselili, kajti mogel nam je le osvežiti zrak. Toda tudi tu smo imeli smolo. Streha našega vagona je namreč puščala na vseh koncih in krajih. V celici, v kateri sem bil zaprt z Gasparijem, nam je puščalo nad glavo na treh straneh. Skušal sem se nasloniti na steno, toda tudi tu je voda polzela in kmalu sem imel ves hrbet moker. Vagon je bil podoben zverinjaku z zaprtimi zvermi. Tudi kdor ni bil vajen preklinjanja, si je dal duška v grobih kletvinah. Tovariši so res rjoveli, toda vrata so le ostala zaprta in voda je tekla. V takem stanju smo pričakali jutro. Morda bi kdo rekel, da v takih okoliščinah ni mogoče spati, vendar bi se motil. Gaspari mi je rekel, da sem, čeprav skljuèen kakor paragraf, pri vsej lakoti, ki sem jo občutil, spal stoje kar dobri dve uri.

26. 9. 1943.

Po vseh zaporih, po vseh celicah, povsod, kjer se ustavi kaznjenec, pusti za seboj znamenje o svojem bivanju, o svojem premišljevanju. Svojemu nerazpoloženju daje duška in napiše na steno, na vrata, na okno, ali kamorkoli svojo pravico, opiše svoje občutke in razloži krivico, ki mu jo povzročajo. Vsepovsod je napisanih mnogo izrekov, mnogo pregovorov in veliko podpisov, ki živo pričajo novodošlecu, kdo je bil predhodnik v njegovi celici. Vse te neme priče ostanejo žive vse dotlej, dokler jih zob časa ne zabriše, ali dokler jetniška uprava ne da prebeliti sten, kar se pa bolj redko dogaja. Tako smo tudi mi vsepovsod srečavali podpise naših tovarišev, s katerimi smo bili še v Ljubljani zaprti, srečavali smo podpise novih znancev in tako smo marsikdaj izvedeli za usodo enega ali drugega tovariša, kdaj in kam so ga vlačili iz enega ali drugega zapora. Celična stena je bila tako večkrat živa slika prestanega trpljenja tovarišev iz Črne gore, Bosne, Dalmacije, Slovenije in kdo ve od kod še. Napis partizanov «Živili nas bodo, nikdar upognili», se je čudno mešal z grenkimi pripombami kriminalca, ki je zaman iskal s pisanjem po steni utehe svojemu obupu in kesanju. Sami kontrasti!

Tudi v moji vagonski celici je bil napis Italijana, ki se je vračal iz Francije v domovino tik pred izbruhom sovražnosti in ki je zaman iskal pojasnila za krivico, ki mu je bila storjena. Ta Italijan pravi, da je v takozvani demokratični Franciji skozi dolga leta veliko delal za domovino Italijo, govoril da je proti kozmopolitizmu, framasonstvu, Židom, plutokraciji in boljševizmu. Branil da je italijansko stvar, zlasti v vojni proti Abesiniji, a sedaj da se vrača v svojo domovino zaprt v tej celici...

V Parmo smo srečno prispeli po 27 urah vožnje! Pazniki so nas prevzeli čudovito prijazno. Eden mi je celo prišepnil na uho, da so tu, odkar je padel fašizem, razmere zelo spremenjene. Imeli da bomo zelo naklonjeno upravo in nadzorstvo. Seveda, navzlic vsej prijaznosti nam niso dali nobene hrane, tako da razen kruha iz Benetk nismo jedli ničesar. Prisiljeni smo bili tako v dvodnevno gladovanje.

Poslopje kaznilnice je zelo veliko in prostorno. Je pravzaprav v zapor preurejena cerkev s samostanskimi poslopji vred, ki je kdo ve kdaj služila svojemu namenu.

Skupno s tremi tovariši, ki so bili rojeni v Julijski krajini, smo doživeli to posebnost, da nas uprava kaznilnice smatra za Italijane in ne več za Slovence. Uprava je imela svojstvene pojme pri razločevanju svojih jetnikov in je določala številke kaznjencem po narodnosti, vendar pa ne dosledno. Tako imajo na pr. Slovenci, ki so rojeni v Ljubljanski pokrajini številko s predoznačbo «L», Dalmatinci «D», Hrvati «CR», Črnogorci «C», Grki «G».

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6 - II. TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA GORICA: Ulica S. Pellico 1-II, Tel 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št 37-338 — NAROČNINA: mesečno 650 lir — Vnaprej: četrtletna 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — FLRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3 I, telef. 21-928, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14 603-86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 100, finančno-upravni 150, osmrtnice 120 lir. — Mali oglas 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi. — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst